

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Lemström Oona

Sairaanhoidonopiskelijoiden ohjattuun harjoitteluun vaikuttavat tekijät

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoidaja AMK

Hoitotyönkoulutusohjelma

Opinnäytetyö

22.10.2020

Tekijä Otsikko	Oona Lemström Sairaanhoidonopiskelijoiden ohjattuun harjoitteluun vaikuttavat tekijät
Sivumäärä Aika	35 sivua + 1 liite 22.10.2020
Tutkinto	Sairaanhoitaja AMK
Tutkinto-ohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyö
Ohjaaja	Lehtori Leena Hinkkanen
<p>Opinnäytetyö on tehty kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja sen tarkoituksena on kuvata tutkitun näytön perusteella ohjattuun harjoitteluun vaikuttavia tekijöitä. Opinnäytetyössä on tarkoituksena kuvata aineistoista löydettyjen kokemusten perusteella löytyneitä haasteita sekä edistäviksi koettuja tekijöitä. Tavoitteena oli kerätä tietoa ja luoda tulokset, joita voivat hyödyntää opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat suorittaessaan ohjattua harjoittelua.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä selvitetty tulokset sairaanhoidonopiskelijoiden ohjattuun vaikuttaneista tekijöistä on rajattu kolmeen ryhmään: Harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet, harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet sekä harjoittelujaksoa edistäväksi koetut tekijät. Tulokset on kerätty yhdeksän aineiston avulla, joissa sekä opiskelijat että opiskelijaohjaajat kertovat omia kokemuksiaan ja näkemyksiään ohjattuun harjoitteluun vaikuttaneista tekijöistä.</p> <p>Harjoittelujakson etenemiseen on koettu vaikuttavan todella monet tekijät niin ohjaajaan, opiskelijaan kuin opettajaan ja oppilaitokseen liittyen. Löydettyjen tulosten perusteella on luotu sisällönanalyysi, jonka avulla on kerätty keskeisimmät ja tärkeimmät aiheeseen liittyvät tulokset. Ohjattu harjoittelu koostuu harjoittelun alkaessa olevasta perehdytyksestä sekä harjoittelujaksoon tarvittavien tavoitteiden laatimisesta ja päättyy lopulta aina loppuarviointiin. Usein harjoittelujaksoon kuuluu myös väliarviointi, joka on suunnilleen puolessa välissä jaksoa. Ohjattuun harjoitteluun koettiin vaikuttavan hyvin paljon opiskelijan sekä ohjaajan välinen suhde sekä toimiva kommunikaatio kyky. Riittävän suhteen luomiseen vaikutti sen sijaan useat tekijät kuten esimerkiksi ohjaajan riittävä läsnäolo sekä kummankin osapuolen motivaatio harjoittelujaksoa kohtaan. Työyhteisön merkitys on noussut myös esille tutkimustuloksia tarkastellessa.</p> <p>Tuloksista nousi laajasti esille monia tekijöitä niin opiskelijan kuin opiskelijaohjaajankin kokemusten perusteella. Jotkin tulokset olivat ristiriidassa toistensa kanssa riippuen siitä, oliko kokemus opiskelija vai opiskelijaohjaajan kertoma. Tästä työstä on kuitenkin hyötyä kummallekin osapuolelle ohjattua harjoittelua varten.</p>	
Avainsanat	Sairaanhoidonopiskelija, opiskelijaohjaaja, ohjattu harjoittelu

Author Title	Oona Lemström Factors influencing the supervised internship of nursing students
Number of Pages Date	35 pages + 1 appendice 22 October 2020
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor	Leena Hinkkanen, Senior Lecturer
<p>This thesis is a drying literature review. Its purpose is to describe factors influencing internships, based on research evidence. The thesis describes challenges and beneficial factors found from the research literature. Objective of the thesis is to collect information and create results which could be used by both students, and student instructors while they are completing their internship.</p> <p>The results affecting nursing students' internships are divided into three groups. The groups are: internal challenges during the internship, external challenges during the internship and factors that benefited the internship. The results are from nine different research materials where students and student instructors tell of their experiences and views that affect student internships.</p> <p>Interships have been shown to be influenced by many components, including the student and the instructor, as well as the teacher and the school. Based on the results found, a content analysis has been created and the most important related results have been collected. The internship begins with an introduction and defining the goals for the internship, ending in a final evaluation of the intership. Often, the intership also includes an mid-term evaluation done when the student is halfway through the internship. The internship was thought to be heavily influenced by the relationship between the student and the instructor, and their ability to communicate. Forming sufficient relationship between the student and the instructor was influenced by multiple factors, for example, the presence of the instructor and the motivation of both parties. Importance of the work community was also brought up while reviewing the study results.</p> <p>The results brought up a wide array of factors from the perspective of both the student and the student instructor. Some of the results conflicted with each other, depending on if the experience was described by the student or the student instructor. Some experiences, on the other hand, reinforced each other. However, the results of this thesis are beneficial to both parties for the internship.</p>	
Keywords	Nursing student, student supervisor, supervised internship

Sisällys

1. Johdanto	1
2. Sairaanhoidonopiskelijan ohjattu harjoittelu	2
2.1. Ohjattu harjoittelu	2
2.2. Arviointi ohjatussa harjoittelussa	3
2.3. Sairaanhoidajan ammatillinen ohjausosaaminen	5
2.4. Sairaanhoidonopiskelijan ammatillisen osaamisen kehittyminen	5
3. Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	7
4. Tutkimusmenetelmälliset ratkaisut	7
4.1. Tiedonkeruumenetelmät sekä hakusanat	7
4.2. Aineiston valinta	9
4.3. Aineiston analysointi	9
4.3.1. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	10
4.3.2. Sisällönanalyysi	10
5. Keskeiset tulokset	13
5.1. Harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet	13
5.1.1. Opiskelijoiden tarpeiden huomioiminen	14
5.1.2. Opiskelijan motivoituneisuuden merkitys	15
5.1.3. Opiskelijan ja ohjaajan työskentelyajan merkitys	16
5.1.4. Arvioinnin merkitys harjoittelujakson aikana	18
5.2. Harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet	19
5.2.1. Opettajan ja oppilaitoksen merkitys	20
5.2.2. Ohjaajan kokemuksen merkitys	21
5.3. Harjoittelujaksoa edistäväksi koetut tekijät	22
5.3.1. Ohjaajan läsnäolon merkitys harjoittelujakson aikana	23
5.3.2. Työyhteisön merkitys harjoittelujakson aikana	24
5.3.3. Ohjaajien antaman palautteen merkitys	25
6. Johtopäätökset ja pohdinta	26
6.1. Tulosten tarkasteleminen	26
6.2. Luotettavuus ja eettisyys	29
6.3. Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	30
Lähteet	32

Liitteet

Liite 1. Tutkimusaineiston analyysikehys

1. Johdanto

Minkälaisia haasteita opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat ovat kokeneet tulleen vastaan opiskelijoiden ohjatussa harjoittelussa? Mitkä asiat taas on koettu ohjattua harjoittelua edistäviksi? Näihin kysymyksiin haetaan vastauksia tässä opinnäytetyössä. Lisäksi työssä käsitellään mitä ohjattu harjoittelu tarkoittaa ja mitä se pitää sisällään, millaista on opiskelijan ammatillinen kehittyminen sekä sitä mitä tarkoittaa sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen ohjatussa harjoittelussa sekä miten se ilmenee.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty tutkittuun näyttöön perustuvia aineistoja kuten esimerkiksi tutkimuksia sekä haastatteluita. Näiden pohjalta on toteutettu kirjallisuuskatsaus, joka on analysoitu sisällönanalyysin menetelmällä. Sisällönanalyysin avulla voidaan selvittää, mitkä tekijät ovat olleet merkittäviä sairaanhoidon opiskelijan ohjatussa harjoittelussa. Tarkoituksena on ollut muodostaa mahdollisimman laaja kuva siitä, mitkä tekijät ovat haasteita ohjatussa harjoittelussa ja mitkä tekijät on koettu vahvistavan ohjatun harjoittelun kokemusta sekä mahdollistanut opiskelijalle sekä ohjaajalle mahdollisimman suuren hyödyn harjoittelujaksosta.

Harjoitteluun vaikuttaneita tekijöitä on monia, mutta merkittävimpänä huomioina nousi esiin opiskelijan sekä ohjaajan välinen suhde. Tämä on pohjana harjoittelun onnistumiselle, harjoittelussa tapahtuvalle arvioinnille sekä työskentelyyn koko työyhteisön kanssa. Opiskelijan ja ohjaajan suhde lähtee muotoautumaan jo ensimmäisestä päivästä lähtien ja tästä syystä onkin erityisen tärkeää, että oma vastuuohjaaja toimii opiskelijan perehdyttäjänä (Kallio 2011). Myös opiskelijan ja ohjaajan riittävä yhteistyö sekä avoin kommunikaatio ovat tärkeässä roolissa. Mikäli he eivät ole viettäneet riittävästi aikaa yhdessä työskennellen, ei ohjaaja välttämättä kykene arvioimaan opiskelijaa hänen osaamansa tasonsa mukaisesti (Elliot 2017).

Tärkeässä roolissa opiskelija oppimisessa on todettu olevan arviointi. Sen on oltava totuudenmukaista, jotta opiskelija ymmärtää omat taitonsa ja tietää missä työtehtävissä on vielä parantamisen varaa. (Cassidy 2009.) Jotta arviointi voidaan toteuttaa oikein, on opiskelijan ohjaajalla oltava riittävät valmiudet sen toteuttamiseen. Tärkeää onkin siis, että vastuuohjaajalle on annettu riittävät resurssit sekä riittävästi aikaa ohjauksen toteuttamiseen, jotta opiskelijan ohjaus voidaan suorittaa vaaditulla tavalla. (Jääskeläinen

2009.) Opiskelijat tarvitsevat työskennellessään enemmän aikaa, kuin valmistuneet sairaanhoitajat. Tärkeä huomio on myös se, ettei opiskelijaa koskaan lasketa resurssiksi harjoittelujakson aikana. (Kallio 2011.)

2. Sairaanhoidonopiskelijan ohjattu harjoittelu

2.1. Ohjattu harjoittelu

Ohjatulla harjoittelulla tarkoitetaan harjoittelujaksoa, jossa opiskelija saa konkreettista ohjausta ja neuvontaa koko harjoittelujakson ajan. Se on hyvin yksilöllinen prosessi jokaiselle ja se toteutetaan aina yhteistyössä vähintään yhden opiskelijan sekä yhden harjoittelusta vastaavan ohjaajan kesken. Usein harjoitteluun sisältyy kuitenkin koko työyhteisö sekä opiskelijan ohjaavat opettajat koulusta. Harjoittelun onnistumisen kannalta on tärkeää, että yhteistyö kaikkien harjoitteluun osallistuvien kesken on toimivaa. Ohjattu harjoittelu koostuu usein toistuvista vaiheista, joihin kuuluu esimerkiksi tavoitteiden laatiminen, tavoitteiden täyttäminen sekä arviointi koko harjoittelujakson kulusta. (Vehviläinen 2019: 13-14.)

Opiskelijan arviointi riippuu aina opiskelijan osaamistasosta sekä oppimistarpeista, joten sen on oltava järjestelmällistä sekä strukturoitua. Jotta ohjaaja voi seurata opiskelijan kehittymistä, on heidän vietettävä riittävästi aikaa yhdessä. Ohjauksen ja palautteen antamisen tulisi olla riittävän selkeää, jotta opiskelijat ymmärtävät saaneensa palautteen. Pelkät keuhut, hymyt ja myönteinen kehonkieli eivät riitä palautteeksi, sillä ne ovat hyvin epätarkkoja sekä vaikeasti tulkittavia. Opiskelijan käsitys omista kehittymistarpeistaan voi erota hyvinkin paljon ohjaajan mielipiteistä ja tästä syystä opiskelijan tulisi osata vastaanottaa palautetta. Ohjaajan vastuulla onkin pysyä aktiivisesti perillä opiskelija taidoista ja järjestää keskustelumahdollisuuksia tarpeen mukaan. (Niemi-Murola – Martikainen 2019.)

Ohjattu harjoittelu voi tapahtua joko yksilötasolla, ryhmätasolla tai yhteisötasolla. Yksilötasolla tapahtuvaa harjoittelua tarkoitetaan silloin, kun opiskelijalla on yksi ohjaava harjoittelun ohjaaja. Tällöin tärkeimpänä ohjausmetodina onkin ohjauskeskustelut heidän välillään. Jotta ohjattu harjoittelu voi tapahtua yksilötasolla, tulee harjoittelun vastuunohjaajalla olla hyvä ohjausosaamisen taito. Ryhmätasolla käytyä ohjausta voidaan käyttää silloin kun vertaisryhmä, joka koostuu esimerkiksi muista opiskelijoista, arvioi toisiaan keskenään tai opettajan avustamana ryhmän kesken. Yhteisö- ja organisaation tasolla

käyty ohjaus on, yleisesti annettuja ohjeita sekä kriteereitä, joita tulee noudattaa. Tähän sisältyy esimerkiksi työpaikalla yhteisesti säädetyt ohjeistukset ja säännöt. Lisäksi yhteisötason ohjaukseen sisältyy yhtenevät mielipiteet siitä, miten asiat tulee hoitaa harjoittelupaikassa. (Vehviläinen, 2014: 14-15.)

Harjoittelu on parhaimpia opiskelijan työelämävalmiuksia lisäävä käytäntö. Työelämävalmiuksia sekä valmistautumista työharjoitteluun voidaan lisätä opintokokonaisuuksilla, joihin kuuluu käytännön työskentelyä, esimerkiksi simulaatioiden avulla. Lisäksi valmiuksia kehittää opiskelijan kykyjä suorittaa itsenäistä reflektointia opituista asioista. Sairaalaympäristöllä on vaikutus siihen, miten opiskelijan pedagogiset tavoitteet voivat onnistua. (Kujala 2011.)

2.2. Arviointi ohjatussa harjoittelussa

Ennen arviointi miellettiin vain koulutusosuuden lopuksi tehtäväksi yhteenvedoksi, mutta nykyään siitä on tullut oleellinen osa ohjausta. Opiskelijalle on tärkeää saada palautetta omasta osaamisestaan koko ohjauksen ajan, jotta hän voi itse ohjata omaa oppimistaan oikeaan suuntaan. Lisäksi arvioinnin on todettu antavan lisää haastetta opiskelijalle. (Niemi-Murola – Martikainen 2019.)

Arvioinnin ulottuvuuksia on lukuisia ja siitä olevia muotoja on tiedossa laajasti, mutta silti arviointia pidetään usein irrallisena komponenttina eikä liitettyä opetukseen. On todettu, että mikäli arviointi ei toimi osana opetusta, voidaan se helposti liittää siihen muokkaamalla arviointikäytäntöjä. Arviointikäytännöt on jaettu kolmeen luokkaan, jotka ovat summatiivinen arviointi, formatiivinen arviointi sekä diagnostinen arviointi. (Halinen – Katajavuori – Ruohoniemi – Virtanen 2013.)

Jotta arviointia voidaan toteuttaa koko koulutusjakson ajan, on tärkeää, että opiskelijalla on hänen osaamistasoaan kehittävät tavoitteet. Tavoitteet olisi hyvä sopia yhdessä ohjaajan kanssa, jotta ne ovat selkeästi myös hänen tiedossaan. Ilman tavoitteita ei osaaamista voida arvioida yhtä selkeästi. Jotta opetus voidaan todeta laadukkaasti, tulisi osaa mistavoitteiden sekä arviointimenetelmien tukea toisiaan. (Niemi-Murola – Martikainen 2019.)

Arvioinnin on tärkeää olla jatkuvaa ja siihen on tarkoitus kuulua erilaisia tilanteita, joissa opiskelija sekä arvioija käyvät läpi arvioitavia asioita. Tällaisia tilanteita kutsutaan arviointikeskusteluiksi. Arviointikeskusteluissa on tarkoituksena päästä yhteisymmärrykseen siitä, mitkä ovat opiskelijan vahvuudet ja missä opiskelijalla olisi tarvetta vielä kehittyä. (Niemi-Murola – Martikainen 2019.)

Sairaalassa toteutetussa harjoittelussa työ on kliinistä ja usein tavoitteetkin ovat käytännön työstä suoriutumista. Tämän vuoksi arviointimenetelmä tulee valita oikein, jotta sitä voidaan käyttää käytännön työtä arvioidessa. (Niemi-Murola – Martikainen 2019.) Tärkein valintaan vaikuttava syy on arvioinnin tarkoitus, sillä se varmistaa arvioinnin laadun. Arviointi voi olla kuivailevaa, erottelevaa, ennustavaa tai muutoksia arvioivaa. (Sainio – Salminen 2016.) Arviointimenetelmät on jaettu kolmeen eri kategoriaan, jotka ovat sisältyvä arviointi, osallistuva arviointi sekä tarkkaileva arviointi (Karjalainen 2001).

Sisältyvä arviointi eli itsearviointi on välttämättömästi mukana kaikessa tapahtuvassa toiminnassa. Tässä arviointimuodossa kuvataan oman yksilöllisyyden toiminnan tuloksellisuuden arvaamattomuutta. Sisältyvä arviointi onkin toiselta nimeltään itsearviointia kuvaava käsite. Itsearvioinnin sisällöllistä arviointia voidaankin kuvata sellaisena, jossa arvioija sekä arvioitava ovat yksi ja sama henkilö. Arvioinnin aikana on tarkoitus kehittää omaa tuloksellisuuttaan ja kehittyä arvioitavissa kohteissa. (Karjalainen 2001.)

Arvioinnin tehtävänä on saatujen palautteiden ja käydyn vuorovaikutuksen perusteella tukea opiskelijaa siten, että hän kykenee muodostamaan realistisen kuvan omasta osaamisestaan. Arvioinnin tulee tukea opiskelijan oppimista sekä kehittymistä ja tiedollista sekä taidollista kehittymistä, hänen oman persoonallisuuttaan muuttamatta. On tärkeää, että arviointi käydään positiivisessa mielessä arvioitavaa alentamatta, sillä tämä voi vaikuttaa negatiivisesti arvioitavan omaan minäkuvaan. (Myllykangas – Manninen 1999.)

Arvioinnin tarkoituksena on antaa opiskelijalle vahvistusta oman minäkuvan rakentamiseen. Arvioinnin sekä arviointikriteerien avulla opiskelijan on helpompaa asettaa itselleen tavoitteet ja tavoitteiden myötä suorittaa itsenäisesti itsearviointia. Itsearviointia suorittaessa on opiskelija mahdollista ymmärtää selkeämmin omat taitonsa sekä kehittymisen kohteensa itsenäisesti. (Lavonen 2009: 17.)

Opiskelijan virallisessa opetussuunnitelmassa tulee olla määriteltynä yleiset sekä kyseisen aiheen omakohtaiset arviointi perusteet. Opiskelija tulee olla ohjeistettu ottamaan

selvää arviointi perusteista itsenäisesti ennen arvioitavan työskentelyn aloittamista. Tämä varmistaa sen, että opiskelijalla on lähtökohdat suoriutua vaadittavalla tavalla työskentelystä. (Myllykangas – Manninen 1999.)

2.3. Sairaanhoidajan ammatillinen ohjausosaaminen

Sairaanhoidajan vastuulla on osata ohjata opiskelijaa käyttämään omaa teoreettista tietämystään käytäntöön harjoittelujakson aikana. Ohjaamiseen vaikuttaa merkittävästi se, miten ohjaus tapahtuu. Opiskelijan on annettava toimia riittävästi, jotta kädentaidot karttuvat. Lisäksi ohjaajan on osattava antaa palautetta opiskelijoiden toimista, jotta opiskelijoiden ymmärrys omasta osaamisesta kehittyy taitojen mukana. Arviointia helpottavaksi tekijäksi on luotu tavoitteet sekä arviointikriteerit, joiden täyttymistä havitellaan. Ohjaajan on tärkeää ymmärtää tavoitteet sekä arviointikriteerit, jotta opiskelija saa harjoittelusta mahdollisimman paljon irti. (Lång 2013.)

Sairaanhoidajan ammatillinen osaaminen perustuu vahvasti sairaanhoitajien virallisten eettisten ohjeiden noudattamiseen (Topo – Autti-Rämö 2016). Sairaanhoidajan eettisiä ohjeita on useampi. Ohjeisiin kuuluu sairaanhoidajan velvollisuus väestön terveyden edistämiseen, sairauksien ennaltaehkäisy sekä kärsimysten lievittäminen ja työskentely erilaisten ihmisten sekä ihmisryhmien kanssa taustasta riippumatta. Sairaanhoidajan tulee hoitaa jokaista potilasta parhaan mahdollisen osaamisensa mukaan. Itsensä jatkuva kehittäminen ja oman osaamisensa jakaminen kollegoiden kanssa on tärkeää. Sairaanhoidajan on noudettava salassapitovelvollisuuttaan. (Puttonen 2017.)

Eettiset ohjeet tuovat vakaan teoreettisen pohjan siihen, kuinka työskenneltäessä tulisi toimia. Sairaanhoidajan on oltava tietoinen omasta pätevydestään sekä omista taidoistaan. Mikäli tiedot ja taidot eivät riitä on ammatillista osaamista osata kertoa se suoraan. Jokaisen tulee osata ottaa vastuu omasta työnteostaan ja tehdyistä päätöksistään. (Topo – Autti-Rämö 2016.)

2.4. Sairaanhoidonopiskelijan ammatillisen osaamisen kehittyminen

Sairaanhoidonopiskelijan kehittymistä seurataan koko opiskeluiden ajan jokaisessa harjoittelussa. Opiskelijoiden valmiuksiin on lueteltu vuorovaikutustaidot, hoitotyön osaaminen sekä oma ammatillisuus ja eettisyys. Hyvät vuorovaikutustaidot nimettiin kuitenkin

tärkeimmäksi tekijäksi, sillä ne vaikuttivat sekä työyhteisön jäseniin, että hoidettaviin potilaisiin. Hyviksi vuorovaikutustaidoiksi luettiin kyvyt ja taidot kuunnella, ymmärtää, välittää ja olla läsnä. Vuorovaikutustaitojen todettiin myös kehittyvän harjoittelujaksojen aikana ja kokemuksen karttuessa. (Kalpio 2000.)

Hoitotyönosaaminen luokiteltiin toiseksi tärkeäksi valmiudeksi sairaanhoidon opiskelijoille. Tällä tarkoitetaan riittävää teoreettista tietoperustaa sekä kykyä soveltaa opittua tietoa käytäntöön. Tällä tarkoitetaan, että opiskelijan on tärkeää osata tunnistaa ihmisten perustarpeet ja kyetä auttamaan potilaita näiden asioiden hoidossa. Perustarpeisiin kuuluu esimerkiksi syöminen, juominen, pukeutuminen, liikkuminen, puhdistuminen sekä erittäminen. Lisäksi sairaanhoidollisiin perustoimintoihin, jotka sairaanhoidonopiskelijan tulisi oppia jo ensimmäisen harjoittelunsa aikana, kuuluu verenpaineen, pulssin sekä kehonlämmön mittaaminen. Myös hoitotoimien tarpeen määrittely, suunnittelu, toteutus sekä arviointi luettiin kuuluvan hoitotyönosaamiseen, sillä näitä on käyty koulussa jo ennen harjoittelun alkua. Kuitenkin hoito(janan) koettiin kehittyvän huomattavasti harjoitteluiden aikana, kun opiskelija pääsi toteuttamaan oppimaansa käytännössä. (Kalpio 2000.)

Ammatillisuus oli luetteluna kolmanneksi valmiudeksi. Se on laaja käsite, mutta se on voitu jakaa kahteen osaan; oman ammatillisuuden osaamisen kehittyminen hoitotyön ammattilaisena sekä oman alan ammatillinen kehittäminen osana hoitotyötä. Opiskelijoiden oman ammatillisuuden perustaksi luettiin opiskelijan oma motivoituneisuus sekä intohimo hoitotyötä kohtaan. Ahkeruus sekä oma-aloitteisuus olivat merkkejä opiskelijan omasta motivoituneisuudesta tulevaa ammattia kohtaan. Kehittymisen kannalta huomioitavia piirteitä taas olivat itseluottamuksen, rohkeuden sekä kypsyyden kehittyminen harjoittelujakson edetessä. Kypsyydellä tarkoitetaan realistista kuvaa omasta osaamisestaan sekä kykyä ottaa vastaan (rehellistä) palautetta omasta työskentelystä. (Kalpio 2000.)

Viimeisenä valmiutena mainittiin eettisyys. Se on kaiken kaikkiaan suuri kokonaisuus ja pitää sisällään opiskelijan oman arvomaailman, elämäntilafilosofian sekä omat asenteet muita sekä yhteiskuntaa kohtaan. Eettisyys näkyy kaikessa sairaanhoitajan toiminnassa esimerkiksi ihmisarvon, elämän ja terveyden arvostamisena. Se on läsnä kaikessa hoitotoiminnassa ja siihen kuuluu tärkeänä osana vaitiolovelvollisuuden noudattaminen ja täten muiden ihmisten kunnioittaminen. Lisäksi eettisyys näkyy sairaanhoidonopiskelijassa luotettavuutena sekä vastuullisuutena ja kykynä noudattaa niitä velvollisuuksia, joita opiskelijalle kuuluu. Eettisyys on näistä neljästä valmiudesta ainoa, joka on oltava

osana sairaanhoitajaa jo harjoitteluun tullessa. Eettisyyden tärkeys kuitenkin korostuu harjoitteluiden edetessä ja oman työnsä arvon ymmärtäessä. (Kalpio 2000.)

3. Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa kuivaileva kirjallisuuskatsaus, jossa selviää min-kälaisena opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat ovat kokeneet ohjatun harjoittelun, ja mitkä ovat heidän mielestään olleet haasteita sekä vahvuuksia ohjattua harjoittelua suorittaessa. Opinnäytetyössä on perehdytty tutkittuun näyttöön perustuviin tutkimuksiin ja aineistoihin, jotka käsittelevät sairaanhoidonopiskelijan ohjattua harjoittelua. Aineistoista on kerätty tietoa haasteista ja vahvuuksista, joita harjoittelujaksojen aikana esiintyy.

Opinnäytetyön tavoitteena on analysoida kirjallisuuskatsauksen sisältö ja tuottaa siitä sisällönanalyysi, jossa perehdytään ohjatussa harjoittelussa todettuihin haasteisiin sekä puutteisiin ja vahvistetaan tietoa hyväksi todetuista käytännöistä. Tätä tietoa sekä opettajat, opiskelijat että harjoittelun opiskelijaohjaajat voivat käyttää hyväksi suorittaessaan ohjattua työharjoittelua.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

Millaiset tekijät opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat ovat kokeneet ohjattua harjoittelua edistäviksi?

Millaiset tekijät opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat ovat kokeneet haasteiksi ohjatussa harjoittelussa?

4. Tutkimusmenetelmälliset ratkaisut

4.1. Tiedonkeruumenetelmät sekä hakusanat

Tiedonhakuun on käytetty kirjallisuutta, tieteellisiä artikkeleita sekä internetin tietokantoja Cinahl, Medic, Terveysportti ja FINNA. Lisäksi tiedonhakuun on käytetty lopuksi vielä MEDLINEa, mutta hakutuloksista löytyi samoja aineistoja, joita oli löytynyt jo muista tietokannoista sekä aineistoja, joita ei pidetty riittävän tarpeellisina liittyen opinnäytetyön

aiheeseen. Hakusanoina on käytetty esimerkiksi harjoittelu, opiskelija sekä arviointi, nursing student, evaluation sekä evaluation of training (sairaanhoidon opiskelija, arviointi sekä harjoittelussa tapahtuva arviointi), jotka löytyvät alla olevasta taulukosta. Lisäksi on käytetty kirjastosta löydettyä tietokirjallisuutta. Tiedonhaku on suoritettu syksyn 2019 sekä kevään 2020 aikana.

Taulukko 1. Tietokannoissa käytetyt hakusanat ja hakujen rajaukset

Tietokanta	Käytetyt hakusanat	Rajaukset
Cinahl	Nursing student JA Practice JA Evaluation TAI	Vuodet 2009-2020 Otsikko Avainsanat Tiivistelmä
Medic	Harjoittelu JA Opiskelija JA/TAI Arviointi	Vuodet 2009-2020 Otsikko Avainsanat Tiivistelmä
Terveysportti	Ohjausosaaminen TAI Arviointi	Vuodet 2009-2020 Otsikko Avainsanat Tiivistelmä Hoitotyö
PubMed	Nursing student JA Practise JA Evaluation JA/TAI Experience	Vuodet 2010-2020 Otsikko Avainsanat Tiivistelmä
FINNA	Harjoittelu JA Sairaanhoidaja	Vuodet 2009-2020 Otsikko Avainsanat Tiivistelmä
MEDLINE	Practise JA Nursing student JA Experience	Vuodet 2015-2020 Otsikko

Artikkeleita on alun perin karsittu vuosiluvun perusteella. Artikkelin kirjoitusvuosiksi on rajattu vuodet 2009-2020, paitsi MEDLINEssa, jossa haetut aineistot voitiin rajata vain viimeisen viiden vuoden perusteella. Tekstit olivat joko tieteellisiä artikkeleita, tutkimuksia tai tietokirjallisuutta, jota on käsitelty opiskelijan, opiskelijaohjaajan tai asiantuntijan näkökulmasta. Tekstit ovat olleet joko suomeksi tai englanniksi kirjoitettuja.

Poissulkukriteereitä ovat olleet: Artikkelin on julkaistu ennen vuotta 2009, se ei käsittele sairaanhoidon opiskelijan harjoittelua tai teksti ei ole kirjoitettu suomeksi tai englanniksi. Lisäksi terveystieteen artikkelit on rajattu vain hoitotyöhön liittyviin artikkeleihin.

4.2. Aineiston valinta

Opinnäytetyötä tukemaan käytettiin aiheesta tehtyjä tutkimuksia, artikkeleita, väitöskirjoja sekä pro-gradu tutkielmia. Ensimmäinen rajaus on suoritettu otsikon perusteella. Otsikon perusteella rajatuista artikkeleista on luettu valitun tekstin tiivistelmä sekä tekstiin liittyvät avainsanat, joiden perusteella rajausta on saatu vielä tarkemmaksi. Tiivistelmän on pitänyt osoittaa, että tekstissä käsitellään sairaanhoidon opiskelijan harjoittelua. Mikäli tiivistelmä antoi osoittaa, että tekstissä perehdyttiin olennaisesti opinnäytetyötä tukeviin teemoihin, oli tarkoituksena tutustua tekstiin syvemmin. Osa valituista artikkeleista rajautui vielä tässäkin vaiheessa pois, sillä ne eivät vastanneet tutkimuskysymyksiin riittävän tarkasti. Aineiston valinnan vaiheet on kuvattu taulukossa 2.

Taulukko 2. Tiedonhaku

Tietokanta	Hakutulos	Hyväksytty otsikon perusteella	Hyväksytty tiivistelmän perusteella	Hyväksytty kokotekstin perusteella
Cinahl	144	22	5	2
Medic	10	4	4	2
Terveysportti	96	5	2	2
PubMed	27	14	5	1
FINNA	35	7	5	3
MEDLINE	178	0	0	0

yht = 10

Kirjallisuuskatsausta varten kerätty aineisto sisälsi lopulta 10 eri artikkelia tai tutkimusta, joista yksi tippui kuitenkin vielä pois, sillä se ei sisältänyt riittävän merkittävää tietoa liittyen opinnäytetyön aiheeseen.

4.3. Aineiston analysointi

Kirjallisuuskatsausta voidaan kuvailla tutkimustekniikkana, jossa tutkitaan jo valmiiksi tehtyjä tutkimuksia. Toisin sanoen valmiista tutkimuksista kootaan yhteenvetoa, jonka avulla voidaan tulla tietynlaiseen lopputulokseen. Kirjallisuuskatsauksia on kolmea eri tyyppiä, jotka ovat meta-analyysi, systemaattinen kirjallisuuskatsaus sekä kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jota on käytetty tätä opinnäytetyötä tehdessä. (Salminen 2011: 6.)

4.3.1. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kuvailevakirjallisuuskatsaus, jota voidaan myös kuvata nimellä traditionaalinen kirjallisuuskatsaus, on tyypiltään yleiskatsaus, jossa ei ole tiukkoja tai tarkkoja sääntöjä. Se on myös yleisin näistä kolmesta kirjallisuuskatsaustyyppistä. Katsaukseen käytettävät materiaalit ovat laajoja eikä materiaalin valintaa rajaa metodiset säännöt. Myöskään tutkimuskysymykset eivät ole yhtä tarkasti rajattuja, kuin kahdessa muussa kirjallisuuskatsauksen tyyliässä. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus tuottavaa vain vähän uusia tutkittavia ilmiöitä, sillä se on hyvin itsenäinen metodi. Se on jakautunut kahteen päämetodiin, jotka ovat narratiivinen sekä integroiva katsaus. Integroiva kirjallisuuskatsaus omaa paljon samankaltaisuuksia systemaattisen kirjallisuuskatsauksen kanssa. (Salminen 2011: 6.)

Nämä kaksi toteuttamistapaa yhdistämällä voidaan tuottaa yleiskatsaus. Se on kaikkein laajin toteuttamistapa ja yleensä narratiivisesta kirjallisuuskatsauksesta puhuttaessa tarkoitetaan juuri narratiivista yleiskatsausta. Tarkoituksena on tiivistää jo tehtyjä tutkimuksia kahta aiempaa metodia apuna käyttäen ja muodostaa lopulta analyysi, jonka yhteenvedo on ytimekäs ja johdonmukainen. Analyysin metodina toimii kuvaileva synteesi eli sisällönanalyysi. Tutkimusaineisto, jota on käytetty narratiivista kirjallisuuskatsausta tehdessä, ei välttämättä ole seulottu kovinkaan systemaattisesti. Siitä huolimatta tätä tyyliä käytettäessä on mahdollisuus saada lopullisia johtopäätöksiä ja jotka voidaan luokitella kirjallisuuskatsauksen mukaisen sisällönanalyysin mukaan. (Salminen 2011: 7.)

4.3.2. Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää joko yksittäisenä metodina tai vaihtoehtoisesti teoreettisena kehyksenä osana laajempaa analyysikokonaisuutta. Sisällönanalyysissä ei lähtökohtaisesti ole tiettyä teoriaa tai epistemologia, joka ohjaa sitä vaan siinä voidaan hyvinkin vapaasti soveltaa useampaa eri teoreettista sekä epistemologista lähtökohtaa. (Tuomi – Sarajärvi, 2017.)

Sisällönanalyysillä on tarkoitus kuvata dokumentin tai dokumenttien sisältöä sanallisesti. Sen avulla voidaan analysoida kaikenlaisia dokumentteja kuten esimerkiksi kirjoja, artikkeleita, haastatteluita, dialogeja ym., sekä systemaattisesti että objektiivisesti. Analyysimuoto sopii hyvin jopa strukturoimattoman tekstin analyysiin. Tarkoituksena on kerätä sisällönanalyysiin kuuluvista aiheista lauseita sekä tekstipätkiä ja muodostaa niiden avulla johtopäätökset. (Tuomi – Sarajärvi, 2017.)

Sisällönanalyysi on karkeasti jaettu kolmiosaiseksi prosessiksi, joista ensimmäinen on aineiston redusointi eli pelkistäminen. Tässä on tarkoituksena muodostaa alkuperäisistä ilmauksista selkeämpiä ja pelkistetympiä ilmauksia. (Tuomi – Sarajärvi, 2017.) Mikäli alkuperäiset ilmaukset ovat poimittu muun kielisestä aineistosta, on tähän taulukkoon määritelty lisäksi alkuperäisen ilmauksen suomennos. Tätä opinnäytetyötä varten kerätyt aineistot on taulukossa listattu julkaisu kerrallaan analyysitaulukkoon, jotta lopuksi on selkeämpi tunnistaa, mikä ilmaisu on mistäkin aineistosta kerätty. Pelkistettyjä ilmauksia tuli yhteensä 103 kappaletta. Taulukossa 3. on kuvattu esimerkkinä alkuperäisten ilmauksien pelkistämistä.

Taulukko 3. Alkuperäisten ilmauksien pelkistäminen

Alkuperäinen ilmaus	Suomennos	Pelkistetty ilmaus
Haastateltujen opiskelijoiden mielestä on parasta, jos ohjaaja pystyy työskentelemään rauhassa opiskelijan työparina ja opiskelijalla on mahdollisuus kysyä, jos on kysyttävää.		Opiskelijat kokivat työskentelyrauhan ja riittävän ajan tärkeäksi oppimistilanteissa.
Opiskelijat kuitenkin pitävät tärkeänä, että saavat rauhassa yrittää eikä ohjaaja tule väliin kesken kaiken.		Opiskelijat pitävät tärkeänä, että saavat rauhassa itse kokeilla.
The final discourse for discussion is the need for honest, open communication and accurately recorded feedback	Loppuarviointi keskustelu on olettava rehellinen, avoin ja tarkasti tallennetun palautteen.	Opiskelijat kokivat loppuarvioinnissa tärkeää olevan rehellinen ja avoin palaute.
Usein toistuva ohjaajien vaihtuminen haittasi yksilöllistä oppimista, koska ohjaajat eivät olleet aina tietoisia opiskelijoiden osaamisesta.		Opiskelijat kokivat, että jatkuvasti vaihtuvat ohjaajat vaikuttivat ohjaajien tietoisuuteen opiskelijan osaamisesta.

Toisena vaiheena aineiston klusterointi eli ryhmittely. Tässä osassa on tarkoitus ryhmitellä samankaltaisia pelkistettyjä ilmauksia alaluokkiin, jotta niitä on helpompi käsitellä. (Tuomi – Sarajärvi, 2017.) Tässä kohtaa analyysia pelkistetyt ilmaukset eivät ole taulukossa enää luokiteltuna julkaisun mukaan. Alaluokkia syntyi yhteensä 29 kappaletta. Taulukossa 4. on kuvattu esimerkkinä pelkistettyjen ilmauksien muodostumista alaluokiksi.

Taulukko 4. Aineiston klusterointi

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
Opiskelijat kokivat, että ohjaajan antama palaute oli rohkaisevaa.	Ohjaajilta saadun palautteen merkitys
Opiskelijat kokivat, että ohjaajan palaute oli motivoivaa.	
Opiskelijoita kannusti ohjaajalta saatu positiivinen palaute.	
Opiskelijat kokivat arvioinnin tärkeäksi osaksi oman kehittymisen kannalta.	Arvioinnin merkitys harjoittelussa
Opiskelijat ja ohjaajat kokivat arvioinnin olevan tärkeä osa ohjattua harjoittelua.	
Opiskelijoista muidenkin kuin oman ohjaajan arviointi oli oppimista tukevaa.	
Opiskelijat kokivat ohjaajien riittämättömän perehtyneisyyden ohjaamisen näkyvän osaamattomuutena.	Ohjaajan perehtyminen harjoittelussa ohjaamiseen
Ohjaajien mielestä opiskelijaohjaukseen liittyvä perehdytys on tärkeä, jotta tunnistaa oman roolinsa.	

Viimeisenä vaiheena abstrahointi, joka tarkoittaa käsitteiden luomista. Tässä osassa analyysiä alaluokista muodostettiin yläluokkia, jotka käsittelevät kerättyjä ilmauksia alaluokkia laajemmassa mittakaavassa. (Tuomi – Sarajärvi, 2017.) Yläluokkia syntyi yhteensä 9 kappaletta. Abstrahointiin sisältyy yläluokkien luomisen lisäksi pääluokkien luominen, joka on sisällönanalyysin viimeinen vaihe. Tarkoituksena luoda käsite, joka kattaa laajasti aiheen sisällön. Tässä opinnäytetyössä pääluokkia muodostui yhteensä kolme kappaletta. Taulukossa 5. on kuvattu esimerkkinä alaluokkien muodostumista yläluokiksi ja siitä edelleen pääluokiksi.

Taulukko 5. Aineiston abstrahointi

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Ohjaajien ohjaustaitojen merkitys	Ohjaajan merkitys harjoittelujakson aikana	Harjoittelujaksoa edistäväksi koetut asiat
Ohjaajien motivoituneisuus		
Ohjaajien käsitys tavoitteista		
Työyksikön yhteisten sääntöjen noudattaminen	Työyhteisön merkitys harjoittelujakson aikana	
Työyhteisön kiinnostus opiskelijaa kohtaan		
Harjoittelupaikassa vallitsevan ilmapiirin merkitys harjoitteluun		
Moniammatillinen yhteistyö		
Ohjaajilta saadun palautteen merkitys	Ohjaajien antaman palautteen merkitys	
Palaute ei ollut aina totuudenmukaista		

5. Keskeiset tulokset

Opinnäytetyön keskeiset tulokset ovat sisällönanalyysin avulla kerätyt tulokset löydettyistä tutkimuksista sekä aineistoista. Tuloksista muodostui lopulta kolme pääluokkaa, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. Pääluokat ovat harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet, harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet sekä harjoittelujaksoa edistäväksi koetut asiat.

5.1. Harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet

Ensimmäiseksi muodostunut pääluokka on harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet ja tämä sisälsi yläluokat opiskelijoiden tarpeiden huomioiminen, opiskelijan motivoituneisuuden merkitys, opiskelijan ja ohjaajan välisiin suhteisiin varatun ajan merkitys ja arvioinnin merkitys harjoittelujakson aikana. Taulukossa 6. on näkyvillä, mistä alaluokista ensimmäinen pääluokka on lopulta syntynyt ja seuraavaksi löytyneitä tuloksia esitellään pääluokittain tarkemmin.

Taulukko 6. Harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet

Harjoittelujakson aikana huomioitavat sisäiset haasteet	Opiskelijoiden tarpeiden huomioiminen	Työrauhan merkitys opiskelijoille
		Opiskelijan työskentelyn huomioiminen
		Merkitys teoriassa opittujen asioiden käytännössä kokeiluun
		Opiskelijan itsenäisen työskentelyn tärkeys
	Opiskelijan motivoituneisuuden merkitys	Opiskelijoiden huono motivaatio
		Opiskelijan motivoituneisuuden merkitys
	Opiskelijan ja ohjaajan työskentelyajan merkitys	Ohjaukseen varattu aika
		Perehdytyksen merkitys harjoittelussa
		Opiskelijan ja ohjaajan välisen suhteen merkitys
		Ohjaajien vaihtuvuuden merkitys
		Ohjaajan läsnäolon merkitys harjoittelussa
	Arvioinnin merkitys harjoittelujakson aikana	Arvioinnin merkitys harjoittelussa
		Arviointiin vaikuttavat tekijät
		Tavoitteiden ja arviointikriteereiden merkitys
		Arvioinnin antaminen oikealla tavalla ja oikealla hetkellä

5.1.1. Opiskelijoiden tarpeiden huomioiminen

Kallion (2011) tutkimuksen mukaan opiskelijat kokivat tärkeäksi, että he saavat itse kokeilla käytännössä riittävästi oppimiaan asioitaan. Heistä työrauhan merkitys oli suurassa roolissa. Vaihtelevasti oli kokemuksia siitä, ettei ohjaajat antaneet opiskelijan yrittää riittävästi tai miettiä vastausta riittävän kauaa, vaan alkoivat itse toimimaan. Opiskelijat kokivat, että heidän tarpeidensa huomioiminen oli oppimista tukevaa (Kinnunen 2019). Kallion (2011) mukaan ilmi tuli myös se, ettei opiskelijat aina vaikuttaneet kiinnostuneilta kokeilemaan oppimiaan uusia asioita. Kuitenkin opiskelija näkökulmasta selvisi, että opiskelijat pitivät uusien asioiden opettelemista tärkeänä.

Jokaisella opiskelijalla on omanlaisensa oppimistahti, eikä koulun resurssien puolesta ole mahdollista järjestää riittävästi käytännön opetusta, jotta työskentelytaidot todella karttuisivat. Koulussa ei myöskään päästä työskentelemään oikeiden potilaiden kanssa ja tästä syystä useat hoitotoimet tehdään ensimmäistä kertaa vasta harjoittelussa. (Jääskeläinen 2009.) Kinnusen (2019) mukaan opiskelijat kokivat, että oppimista tukevia tekijöitä olivat omanlaiset, joustavat ja yksilölliset oppimistavat ja mahdollisuus toteuttaa vertaisoppimista muiden opiskelijoiden sekä sairaanhoitajien kanssa.

Osa harjoitteluiden ohjaajista käyttivät kuitenkin opiskelijaa juoksupoikana ja laittoivat heidät tekemään opiskelijoiden osaamia töitä ja hoitivat itse haastavimmat työt. Tämä koettiin turhauttavaksi, sillä opiskelijat ovat kuitenkin tulleet harjoittelujaksolle oppimaan uusia asioita. Opiskelijan näkeminen oppijana työyhteisössä koettiin edistävän tavoitteissa onnistumista. (Kallio, 2011.)

Opiskelijoita ohjaavina toimivat sairaanhoitajat ovat opiskelijoiden ensikosketus siihen minkälaista on työskentely sairaanhoitajana. He kokevatkin olevansa roolimalleja ohjattaville opiskelijoilleen. (Jääskeläinen 2009; Kukkola 2008.) Jääskeläisen (2009) mukaan varsinkin kaikkein nuorimmille opiskelijoille, joilla ei ole vielä aiempaa työskentelytaustaa ja jotka ovat ensi kertaa kosketuksissa työelämään, on tärkeää toimia oikeanlaisena roolimallina. He kokivat opiskelijat erittäin positiiviseksi asiaksi, tulevana kollegoina itselleen, sekä koko työyhteisölle.

Opiskelijaohjaajalla on vastuu ottaa selvää myös opiskelijan osaamisesta. Osaamisen taso tulee selvittää jo ensimmäisen viikon aikana. Selvitys tehdään juttelemalla opiskelijan kanssa avoimesti siitä, mitä opiskelija on jo päässyt harjoittelemaan ja mitä ei sekä missä opiskelija kertoo kaipaavansa lisää ohjausta. Jokainen opiskelija oppii omassa tahdissaan, joten käytyjen opintojen ja harjoitteluiden myötä ei voida suoraan päätellä opiskelijan osaamisen tasoa. (Kinnunen 2019; Kukkola 2008.)

5.1.2. Opiskelijan motivoituneisuuden merkitys

Kinnusen (2019) mukaan ohjaajien vajavainen sitoutuminen opiskelijan ohjaamiseen ja riittämätön perehdytys vähensivät opiskelijan motivoituneisuutta harjoittelun aikana. Päinvastoin taas riittäväksi todettu perehdytys harjoittelupaikkaan oli opiskelijoiden mielestä erittäin motivoiva tekijä harjoittelussa. Opiskelijat ymmärsivät kuitenkin myös oman

vastuunsa perehdyttämisessä. He tiedostivat oman aktiivisuutensa ja oma-aloitteisuutensa tärkeyden.

Ohjaajat kokivat opiskelijoiden aktiivisuuden ja oma-aloitteisuuden tärkeäksi osaksi opiskelijan tavoitteita täyttäessä. Opiskelijan motivaatio tuli esiin esimerkiksi oma-aloitteisena tiedonhakuna koko harjoittelujakson ajan sekä jatkuvana aktiivisuutena koko harjoittelujakson ajan. (Kinnunen 2019.)

Jääskeläisen (2009) mukaan opiskelijoiden huonon motivaation seurauksena olevat huonot vuorovaikutustaidot vaikuttivat negatiivisesti potilastilanteisiin. Passiivisuus koettiin siis hankaloittavat ohjauksen toteuttamista (Kinnunen 2019). Suurin osa opiskelijoista oli kuitenkin motivoituneita oppimaan työskentelyä käytännössä ja tätä pidettiin erittäin positiivisena (Jääskeläinen 2009; Takahashi – Brissette – Thorstad 2010).

Opiskelijaohjaajat kertovat, että opiskelijoita, jotka ovat motivoituneita ja riittävän perehdyneitä harjoittelussa opittaviin asioihin, on kaikkein mukavin ohjata. Heidän mukaansa, suurin osa opiskelijoista on aktiivisia ja jokseenkin itsenäisiä. Vahvan teoreettisen tietoperustan omanneet opiskelijat ovat toimineet jo heti harjoittelun alusta lähtien hyvinkin omatoimisesti. Opiskelijoiden osaamiseen on pystytty myös luottamaan silloin, kun opiskelija on itse osannut perustella oman työskentelynsä tarkoituksen. (Jääskeläinen 2009.)

Lisäksi Leppäharjun (2010) tekemässä tutkimuksessa opiskelijat kokivat ohjaajansa arvioinnin motivoivan heitä opiskelun ja oppimisen suhteen. Omatoimisuus ja tavoitteiden asettaminen harjoittelun alussa olivat pohja onnistuneelle harjoittelujaksolle ja lisäsivät opiskelijoiden motivoituneisuutta. Motivoituneen opiskelijan tunnisti myös hyvin heidän omasta halustaan tutustua harjoittelujakson sisältämiin asioihin sekä aktiivisesta tiedonhausta. Opiskelijoiden mielestä heidän oma motivoituneisuutensa vaikutti myös ohjaajan motivoitumiseen harjoittelujakson aikana. (Kallio, 2011.)

5.1.3. Opiskelijan ja ohjaajan työskentelyajan merkitys

Opiskelijan perehdyttäminen riittävän hyvin harjoittelupaikan käytäntöihin toi opiskelijalle tervetulleen olon kertoo Kallio (2011). Riittämätön perehdytys koettiin hyvin negatiivisena ja sen koettiin vaikuttavan koko harjoittelujakson ajan (Kinnunen 2019). Myös työyhteisön ja oman ohjaajan tietoisuus opiskelijan saapumisesta harjoittelujaksolle oli tärkeää opiskelijalle (Kallio 2011).

Opiskelijan ja vastuuhjaajan tutustuminen on erittäin tärkeää harjoittelun onnistumisen kannalta, kertoo Elliot (2017). Hänen tekemän tutkimuksen mukaan opiskelijoiden näkemys asiasta on, ettei heidän välisensä suhde vastuuhjaajansa kanssa ole riittävä, mikäli ohjaaja ei käytä riittävästi aikaa opiskelijaan tutustumiseen. Riittämätön suhde opiskelijan ja ohjaajan välillä voi vaikuttaa negatiivisesti harjoittelun etenemiseen. Ohjaajat kokivat, että suhteen luomiseen tarvitsee riittävästi työskentelyaikaa opiskelija kanssa. Mikäli ohjaukselle ei ollut varattu riittävästi aikaa, ei suhdetta ehditty luoda töiden ohella. (Jääskeläinen 2009.)

Kallio (2019) kertoo, että opiskelijat kokivat osaston kiireen vaikuttuvan harjoittelun kulkuun. Kiireessä aina ehditty keskittyä opiskelijan oppimiseen. Opiskelijat kokivat myös, että tällöin ohjaaja ei aina kiinnostanut opettaminen vaan he menivät työt edellä. Sen sijaan riittävä aika yhdessä ohjaajan kanssa sekä oikeanlaisiin potilaisiin keskittyminen vahvisti tunnetta harjoittelun onnistumisesta.

Kinnusen (2019) tekemässä tutkimuksessa opiskelijaohjaajat kokivat, että yhteistyö opiskelijoiden kanssa parani samassa tahdissa harjoittelun edetessä ja opiskelijan taitojen karttuessa. Ammatillinen itsenäisyys opiskelijan työskentelyssä esiintyi esimerkiksi uskalluksena ja itsevarmuutena ottaa vastuuta omasta tekemisestään. Kuitenkin Elliot (2017) kertoo, että välillä opiskelijaohjaajilla on ollut liian luottavainen suhde opiskelijoihin, joten he ei eivät ole nähneet tarpeelliseksi kehittää riittäviä viestintäyhteyksiä heihin, joiden avulla opiskelijan osaamisen taso selviäisi.

Harjoitteluissa koitetaan saada opiskelijalle pääsääntöisesti samat ohjaajat harjoittelun ajaksi. Tämän mahdollistaa esimerkiksi se, että vastuuhjaajia on useampi kuin yksi. Varsinkin harjoittelun alussa olisi tärkeä tutustua osaston toimintaan oman vastuuhjaajansa kanssa. (Kallio, 2011.) Aina ei kuitenkaan ole mahdollista olla omien vastuuhjaajiensa kanssa. Opiskelijat kokivat ohjaajien vaihtumisen kesken harjoittelujakson ajan negatiiviseksi tästä johtuvien toimintatapojen muuttumisesta myötä sekä ohjaajilla olevan joustamattomuuden tehdä asioita muilla kuin opiskelijan oppimilla tavoilla. Lisäksi ohjaajien vaihtuvuus vähensi harjoittelussa olevaa yhtenäisyyden tunnetta. (Kinnunen 2009; Kallio 2011.)

5.1.4. Arvioinnin merkitys harjoittelujakson aikana

Arviointi on tärkeä osa opiskelijan harjoittelua koko harjoittelujakson ajan. Arviointia tulisi toteuttaa koko harjoittelujakson ajan vastuuhjaajan, muiden opiskelijoiden sekä opiskelijaohjaajien toimesta ja lisäksi myös täysin itsenäisesti itsearviointina. (Kinnunen 2019; Leppäharju 2010.) Opiskelijat kokivat, että rehellinen ja avoin kommunikaatio on välttämätöntä, jotta arviointia voidaan suorittaa (Elliot 2017).

Harjoittelun aikana käydään jatkuvaa arviointia opiskelijan sekä opiskelijaohjaajien välillä. Se on tärkeää harjoittelun edistymisen sekä tavoitteiden täyttymisen vuoksi. Lisäksi opiskelijat kertovat harjoitteluun sisältyvän arvioinnin olevan todella tärkeä opiskelijoiden ammatillisen kehittymisen kannalta. (Jääskeläinen 2009; Leppäharju 2010.)

Ohjaajat kokevat, että opiskelijoiden harjoitteluiden alussa itse itsellensä asettamat tavoitteet, ovat olleet hyvä pohjustus. Opiskelija laatii tavoitteet itse ja keskustelee niistä vastuuhjaajansa kanssa ensimmäisten harjoittelupäivien aikana. Arvioinnissa käytetään lisäksi oppilaitoksen laatimia oppimistavoitteita sekä arviointikriteereitä. Usein harjoittelun aikana kiinnitetään enemmän huomiota opiskelijan laatimiin tavoitteisiin, sillä niiden on tarkoitus olla konkreettisempia ja suorassa yhteydessä työskentelyyn ja opittaviin asioihin. (Jääskeläinen 2009; Kallio 2011.)

Kukkolan (2008) tekemässä tutkimuksessa tulee ilmi, että opiskelijaohjaajat tarvitsevat tietoa opiskelijoiden omien tavoitteiden lisäksi myös, opetussuunnitelmaan sisältyvistä tavoitteista, harjoittelua suoritettavan jakson tavoitteista sekä siitä, miten eri lähtökohdista tulleet tavoitteet nidotaan yhteen ja miten niitä muokataan. Tämä on todettu erittäin hankalaksi osa-alueeksi (Kukkola 2008; Leppäharju 2010). Opiskelijan vastuulla onkin auttaa opiskelijaohjaajaa saamaan selkoa tavoitteiden yhteenvedosta. Leppäharju (2010) kertoo, että opiskelijat kokevat, ettei ohjaajille kuitenkaan aina ole täysin selkeää mitkä ovat opiskelijoiden tavoitteet ja miten niiden tulisi täytyä.

Ohjaajat kokivat, että koulun opintosuunnitelman sisältävät tavoitteet sekä arviointikriteerit olivat usein vaikeasti ymmärrettäviä ja epärealistisia (Jääskeläinen 2009; Elliot 2017). Elliotin (2017) mukaan myös opiskelijat olivat sitä mieltä, ettei ohjaajat aina ymmärtäneet arviointivaatimuksia. Ohjaajat pitivät silti Luojuksen (2011) tekemän tutkimuksen mukaan arviointikriteereiden olemassaoloa harjoittelua vahvistava tekijänä ja ne auttoivat harjoittelun onnistumisessa.

Jääskeläisen (2009) mukaan arviointia on vaikeuttanut opiskelijaohjaajana toimivien sairaanhoitajien työrytmit. Opiskelijan ei aina ole mahdollista ottaa juuri niitä vuoroja, jotka olisivat hänen vastuuhjaajansa vuorot eikä myöskään ohjaajana toimiva sairaanhoitaja voi mielivaltaisesti muuttaa työvuorojaan opiskelija vuoksi.

Opiskelijaohjaajat kokevat opiskelijan arvioinnin harjoittelujakson aikana olevan vaativa ja erittäin vastuullinen tehtävä. On kuitenkin todettu, että myös opiskelijaohjaajien omat ohjaamistaidot on todettu vaikuttavan kokemukseen arvioinnin vaativuudesta sekä palautteen antamisesta (Luojus 2011.) Mikäli arviointia ei voitu suorittaa riittävästi harjoittelujakson aikana koettiin sen vaikuttavan negatiivisesti harjoittelujakson kulkuun (Kinnunen 2019). Sekä ohjaajat että opiskelijat kokivat arvioinnin olevan tärkeä osa harjoittelua (Cassidy 2009).

Tärkeänä pidettiin myös sitä, että vastuuhjaaja sekä muut mahdolliset ohjaajat, jotka viettivät paljon aikaa opiskelijaa ohjaten ovat olleet tietoisia opiskelijan laatumista oppimistavoitteista. Opiskelijat kokivat, että yleensä harjoittelusta on suoriuduttu parhaiten tavoitteita noudattaen silloin, kun harjoittelun vastaava ohjaaja on ollut riittävästi opiskelijan seurassa. Tällöin myös loppuarviointi koettiin kaikkein luotettavimpana, sillä vastuuhjaajalla oli riittävä käsitys siitä, millainen oli opiskelijan lähtötaso harjoittelun alkaessa sekä miten opiskelija oli kehittynyt, ja mitä hän oli oppinut harjoittelun aikana. (Kinnunen 2019.) Opiskelijat kokivat, että arviointi ei aina tuntunut paikkaansa pitävältä, mikäli hän ei ollut viettänyt riittävästi aikaa häntä arvioivan ohjaajansa kanssa (Kallio 2011).

5.2. Harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet

Toiseksi pääluokaksi muodostui harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet. Tähän pääluokkaan sisältyi kaksi yläluokkaa, jotka ovat opettajan ja oppilaitoksen merkitys sekä ohjaajan kokemuksen merkitys. Näiden yläluokkien muodostumiseen vaikuttaneet alaluokat näkyvät taulukossa 7.

Taulukko 7. Harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet

Harjoittelujakson aikana huomioitavat ulkoiset haasteet	Opettajan ja oppilaitoksen merkitys	Opettajien ja oppilaitoksen merkitys opiskelijalle harjoittelun aikana
		Yhteistyö opettajan ja oppilaitoksen kanssa
		Opettajien käsitys harjoittelujaksosta
	Ohjaajan kokemuksen merkitys	Ohjaajan perehtyminen harjoittelussa ohjaamiseen
		Ohjaajan työkokemuksen merkitys ohjaamistaidoissa

5.2.1. Opettajan ja oppilaitoksen merkitys

Kallion (2011) tekemän tutkimuksen mukaan opiskelijat sekä ohjaajat kokivat opettajien ja oppilaitoksen tietoisuuden työelämästä tärkeänä. Jääskeläisen (2009) mukaan kontaktit oppilaitoksiin sekä opettajiin ovat kuitenkin vähentyneet viimevuosien aikana ja sitä ei ole nähty positiivisena uudistuksena. Lisäksi hänen mukaansa sairaanhoitajat kokevat opettajien vieraantuneen vaihtelevasti liiankin paljon konkreettisesta potilastyöstä. Monilla opettajilla voi olla useampi vuosikymmen takana konkreettisesta työskentelystä ja tällöin onkin normaalia, ettei nykyaikainen potilastyö ole tuttua. Jääskeläinen (2009) kertoo, että opettajat eivät aina ymmärrä, minkälaisissa paikoissa opiskelijat suorittavat harjoittelua ja tämän vuoksi heidän olisikin suositeltavaa käydä tutustumassa paikkaan, jolloin siellä tehtävä käytännön työ tulisi selvemmäksi.

Opiskelijat kokivatkin, että harjoittelupaikalla sekä oppilaitoksella oli vaihtelevasti tiedonvälitysongelmia (Kallio 2011). Ohjaajat olivat sitä mieltä, että opettajan ja oppilaitoksen aktiivisuus oli oppimista tukevaa harjoittelujakson aikana (Kinnunen 2019). Ohjaajat olivat sitä mieltä, että opettajien tietoisuus harjoittelupaikkojen potilastoiminnasta oli huonoa ja he eivät aina kiinnittäneet oikeisiin asioihin huomioita (Kallio 2011).

Opettajien mahdollisia vierailuja harjoittelussa sekä muuta yhteistyötä harjoittelun aikana pidettiin pääsääntöisesti positiivisena ja ohjaajat kokivat, että työskentely opettajan kanssa sujui pääsääntöisesti hyvin. (Kinnunen 2019.) Opiskelijat pitivät lisäksi tärkeänä

opettajan läsnäoloa silloin, kun harjoittelupaikassa ilmeni ongelmia esimerkiksi oman ohjaajan kanssa. He kokivat saavansa tukea opettajilta. (Kallio 2011.)

Leppäharjun (2010) mukaan opiskelijat kokivat loppuarvioinnin miellyttävämpänä kaksin ohjaajan kanssa kuin opettajan osallistuessa siihen myöskin. Välillä opiskelijat kokivat opettajan toiminnan ahdistavana, mikäli he näyttivät epäluottamusta opiskelijaa kohtaan (Kallio 2011).

5.2.2. Ohjaajan kokemuksen merkitys

Opiskelijan ohjaaminen on tärkeä osa sairaanhoitajana työskentelyä ja lähes poikkeuksetta jokainen sairaanhoitaja tulee ohjaamaan opiskelijaa jossakin vaiheessa uraansa. Myös sairaanhoitajat itse pitävät opiskelijaohjausta erittäin tärkeänä osana omaa työskentelyään ja kokivat opiskelijoiden kasvavan ammatillisesti työharjoitteluiden aikana. (Jääskeläinen 2009; Leppäharju 2010.)

Kukkolan (2008) tekemässä tutkimuksessa tuli ilmi, että ne sairaanhoitajat, jotka ovat käyneet jonkinlaisen perehdytyksen ohjaamista varten kokivat oman ohjauksensa pääsääntöisesti laadukkaammaksi, kuin sairaanhoitajat, jotka eivät ole käyneet perehdytystä. Onnistuneeseen opiskelijaohjaukseen on koettu vaikuttaneen hyvin paljon se, kuinka hyvän pohjakoulutuksen ohjaajat ovat saaneet opiskelijoiden ohjaamisesta. (Kinnunen 2019; Jääskeläinen 2009; Kukkola 2008.)

Pitkä työkokemus, koko uran jatkunut tiedonhankinta ja itsensä kehittäminen koettiin positiivisina ja itsevarmuutta tuovina piirteinä valmistautuessa opiskelijan ohjaamiseen. Kuitenkin monet vastavalmistuneet kokivat olevansa myös valmiita opiskelijan ohjaamiseen. Lyhyt aika valmistumisesta koettiin positiivisena opiskelijan kannalta, sillä heidän oli helpompaa samaistua opiskelijan käymiin ajatuksiin ja heillä oli päivitettyimmät tiedot, siitä millaista sairaanhoidon koulutus ja harjoittelussa vaadittavat kriteerit ja tavoitteet ovat. (Jääskeläinen 2010.)

Kallion (2011) tekemässä tutkimuksessa selvisi kuitenkin, että vaihtelevasti ohjaajien pitkää työkokemusta pidettiin haitallisena, sillä heillä saattoi olla liian rutinoitunut työskentelytapa eivätkä he välttämättä osanneet perustella enää miksi he toimivat milläkin tavalla. Myös nuorista ohjaajista kerrottiin, ettei heitä välttämättä koettu vielä valmiiksi toimimaan ohjaajina. Heidän ohjaustaan ei koettu riittäväksi.

Osa opiskelijoiden ohjausta suorittavista sairaanhoitajista kokivat valmiutensa ohjaamiseen riittäviksi ja näkivät itsensä pätevinä, kun taas osa ei kokenut olevansa riittävän kyvykäs suorittamaan opiskelijaohjausta. Tunnetta lisäsi ohjauskoulutuksen puute, jota saattoi esiintyä vasta valmistuneilla sairaanhoitajilla, joilla oli vielä epävarmuutta omista taidoistaan tai pitkään alalla olleilla, jotka eivät olleet itsenäisesti ottaneet selvää uusimmista hoitosuosituksista eikä nykyisestä sairaanhoidon koulutuksesta. (Jääskeläinen 2010.)

5.3. Harjoittelujaksoa edistäväksi koetut tekijät

Kolmanneksi ja viimeiseksi pääluokaksi muodostui harjoittelujaksoa edistäväksi koetut asiat. Tämä muodostui lopulta kolmesta pääluokasta, jotka ovat ohjaajan merkitys harjoittelujakson aikana, työyhteisön merkitys harjoittelujakson aikana sekä ohjaajan antaman palautteen merkitys. Näiden yläluokkien muodostuminen alaluokista näkyy taulukossa 8.

Taulukko 8. Harjoittelujaksoa edistäväksi koetut tekijät

Harjoittelujaksoa edistäväksi koetut tekijät	Ohjaajan merkitys harjoittelujakson aikana	Ohjaajien ohjaustaitojen merkitys
		Ohjaajien motivoituneisuus
		Ohjaajien käsitys tavoitteista
	Työyhteisön merkitys harjoittelujakson aikana	Työyksikön yhteisten sääntöjen noudattaminen
		Työyhteisön kiinnostus opiskelijaa kohtaan
		Harjoittelupaikassa vallitsevan ilmapiirin merkitys harjoitteluun
		Moniammatillinen yhteistyö
	Ohjaajien antaman palautteen merkitys	Ohjaajilta saadun palautteen merkitys
		Palaute ei ollut aina totuudenmukaista

5.3.1. Ohjaajan läsnäolon merkitys harjoittelujakson aikana

Opiskelijaohjaajan motivoituneisuutta ja sitoutuneisuutta pidetään erittäin tärkeänä osana harjoittelun suoriutumisen kannalta. Opiskelijat näkivät motivoituneen ja hyvän ohjaajan olevan sitoutunut opiskelijoiden ohjaamiseen sekä oppimiseen. He olivat ammattitaitoisia ja kannustavia oppimisen suhteen. Lisäksi ammattitaitoinen ohjaaja osasi antaa riittävästi vastuuta opiskelijalle ja toteutti väliarviointeja opiskelijan harjoittelun edessä. Opiskelijoista ohjaajat olivat luottavaisempia opiskelijoiden osaamista kohtaan, silloin kun heidän välisensä kommunikaatio tuntui toimivan. (Kinnunen 2019; Kukkola 2008; Leppäharju 2010).

Jääskeläisen (2009) mukaan ohjaamisen onnistumista korosti lisäksi ohjaajan oma motivoituneisuus ohjaamista kohtaan. Motivoituneisuutta lisäsi huomattavasti opiskelijan avoimuus ja into oppimista kohtaan sekä opiskelijan vahva teoreettinen tietopohja harjoitteluun saapuessa. Opiskelijat, jotka olivat oma-aloitteisia sekä itsenäisiä koettiin kevyemmiksi ohjattaviksi.

Opiskelijaohjaajat ovat itse vastuussa siitä, että heillä on riittävät tiedot ja taidot suorittaa vastuullinen arviointi. Mikäli taidot eivät ole riittävät on sairaanhoitaja velvollinen kertomaan siitä ylemmälle taholle. Tällaisessa tilanteessa sairaanhoitaja ei voi olla ohjaajana tai vaihtoehtoisesti hän saa perehdytyksen voidakseen toimia ohjaajana. (Cassidy 2009.)

Opiskelijaohjaajat kokivatkin yhteistyön muiden ohjaajien kesken vahvistavaksi komponentiksi omaan ohjaukseensa liittyen. He kokivat saavansa vertaistukea toisiltaan ja he harjoittivat myös reflektointia omista ohjaustilanteistaan. Moni ohjaaja kertoikin, että olisi kaivannut vielä enemmän ja systemaattisemmin mahdollisuuksia reflektoida omaa ohjaamistaan kollegoidensa kanssa. (Kinnunen 2019.)

Lisäksi opiskelijat kokivat, että työskentely oman ohjaajansa kanssa samoissa vuoroissa oli tärkeää oppimisen ja arvioinnin kannalta (Kallio 2011). Myös ohjaajan sitoutuneisuutta opiskelijan ohjaamista kohtaan koettiin vaikuttavan opiskelijan oppimiseen. Motivoituneet ohjaajat vaikuttivat positiivisesti harjoittelun kulkuun. (Kinnunen 2019.)

Ohjaajan vaihtuminen kesken harjoittelujakson ajan koettiin negatiivisena. Poissaolo ja ohjaajan heikko sitoutuminen tai ohjaajan jatkuva vaihtuvuus hankaloittivat harjoittelun

kulkua opiskelijoiden mielestä. (Kinnunen 2019.) Kallion (2011) mukaan varsinkin harjoittelun alussa oman ohjaajan puuttuminen todettiin olevan todella negatiivinen asia harjoittelussa.

5.3.2. Työyhteisön merkitys harjoittelujakson aikana

Kinnusen (2019) kertoman mukaan hyvässä ja opiskelijamyönteisessä työyhteisössä opiskelijoiden oli helpompi kokea harjoittelun positiiviset puolet. Tällöin myös oppiminen koettiin paremmin ja se tuntui kevyemmältä. Hyvä ja lämmin työyhteisö koettiin miellyttävänä ja se vähensi opiskelijoiden kokemaa jännitystä harjoittelua kohtaan. Jännittymisen helpottumisen vuoksi opiskelijat kokivat olevansa itsevarmempia ja oma-aloitteisempia harjoittelun aikana. Kallion (2011) mukaan opiskelijoilla oli tervetullut silloin, kun harjoittelupaikka oli tietoinen opiskelijan saapumisesta harjoitteluun. Lisäksi työyhteisön kiinnostus opiskelijaa kohtaan koettiin olevan tärkeässä roolissa.

Opiskelijaohjaajien näkemysten mukaan opiskelijat toivat paljon positiivista työyhteisölle ja heidän näyttöön perustuvaa päivitettyä tietoa hoitotoimista arvostettiin. Tuoreen tiedon koettiin olevan opettavaista ohjaajille. Ohjaus koettiin miellyttävimmäksi silloin, kun ohjattavat opiskelijat olivat itse myös motivoituneita oppimaan ja tekemään. Myös opiskelijan riittävä teoreettinen tieto sekä itsenäinen ja oma-aloitteinen käyttäytyminen harjoittelun aikana helpotti ohjaajan ohjaustyötä käytännön työskentelyssä. (Kinnunen 2019.) Kallion (2011) kertoman mukaan työyksikön yhteiset pelisäännöt helpottivat myös opiskelijan sopeutumista yksikköön.

Harjoitteluun tulevilla opiskelijoilla on tiedossa kaikkein uusimmat hoitosuositukset ja -käytännöt. Harjoitteluun mennessään opiskelijaohjaajat voivatkin saada paljon hyötyä tästä. Opiskelijoiden päivitetty tiedot uusimmista hoitosuosituksista koettiin erittäin hyödylliseksi koko työyhteisölle, jossa opiskelija oli harjoittelemassa. (Jääskeläinen 2010.)

Opiskelijat kokivat harjoitteluun vaikuttavan negatiivisesti, jos opiskelijoita oli samanaikaisesti liian suuri määrä. Tällainen tilanne pääsi muodostumaan esimerkiksi paikassa, jossa harjoittelu suoritettiin moduulityöskentelynä. Lisäksi negatiivinen työympäristö, jossa muut työntekijät eivät tulleet toimeen toistensa kanssa vaikutti negatiivisesti opiskelijan kokemukseen harjoittelusta. Se lisäsi opiskelijoiden stressiä harjoittelussa ja usein tämän myötä vaikeutti itsensä toteuttamista harjoittelussa. (Kinnunen 2019.)

Lisäksi moniammatillinen yhteistyö on ollut opiskelijoiden mielestä hyvin avartavaa. Muiden ammattiryhmien kanssa käydyt keskustelut ja hoitotoimet lisäsivät moniammatillisuuden tuntemusta opiskelijoilla. (Takashi 2010.)

5.3.3. Ohjaajien antaman palautteen merkitys

Opiskelijaohjaajan antama palaute koko harjoittelujakson ajan on tärkeää, sillä se vahvistaa opiskelijan tunnetta omasta osaamisestaan kertoo Kinnunen (2019). Mikäli opiskelija ei ole tietoinen omasta osaamisestaan, ei pääse myöskään taidot kehittymään vaadittavalla tavalla. Tämä voi vaikuttaa merkittävästi opiskelijan sen hetkiseen harjoitteluun sekä tuleviin opintoihin ja harjoitteluihin. Palautteen saaminen koettiin motivoivaksi ja se rohkaisi opiskelijoita toimimaan kliinisessä työskentelyssä avoimemmin. (Leppäharju 2010.)

Opiskelijaohjaajien antama palaute opiskelijoille harjoittelun aikana on suurimmaksi osaksi suullista. Se koostuu pääasiassa kehumisesta, neuvomisesta, rakentavasta kriittisestä sekä ohjeistamisesta. Opiskelijat kokivatkin, että ohjaajien oli helpompi antaa palautetta suullisesti, kuin kirjallisesti. (Leppäharju 2010.) Lisäksi ohjaajilta saatu positiivinen sekä kannustava palaute tunnettiin motivaatiota kasvattavana tekijänä (Kallio 2011).

Välittömästi kliinisten hoitotyön toimien jälkeen annettu palaute on todettu opiskelijapiireissä kaikkein opettavaisimmaksi. Tällöin opiskelijalla on vielä tuoreessa muistissa se, mitä ja miten hän on toiminut kliinisen toimenpiteen aikana. Opiskelija kertoo arvostavansa, mikäli opiskelijaohjaaja haluaa keskustella välittömästi kliinisten toimenpiteen jälkeen ja antaa suoraa arviointia tällöin. (Cassidy 2009.) Kallion (2011) mukaan opiskelijat kokivat kuitenkin tärkeäksi sen missä ja miten ohjaaja antoi palautteen. Negatiivinen palaute muiden työyhteisön jäsenten tai opiskelijoiden kuullen koettiin epämiellyttävänä. Myös silloin, kun palaute ei tuntunut opiskelijasta ansaitulta tai oli jollakin muulla tavalla vääristynyttä, koettiin haitallisen opiskelija omalle tietoisuudelleen. Tämä sisälsi esimerkiksi opiskelijan oman luonteen arvioimista.

Kinnusen (2019) tekemässä tutkimuksessa opiskelijat kertovat, ettei harjoittelun aikana saatu kirjallinen palaute ole ollut riittävää. Se on painottunut vain loppuun, sillä väliarviointikin käydään lähes aina vain suullisesti. He ovat kaivanneet enemmän kirjallista arviointia, jonka avulla he voivat osoittaa osaamistaan seuraaville tahoille kuten koululle sekä muille harjoittelu tai työpaikoille.

Ohjaajat kokivat palautteen antamisen sekä lopullisen arvioinnin harjoittelun lopussa helpommaksi silloin, kun hän oli viettänyt riittävästi aikaa oman ohjattavansa kanssa. Opiskelijat olivat myös sitä mieltä, ettei palaute ja arviointi ollut välttämättä paikkaansa pitävää, mikäli ohjaaja ei ollut nähnyt riittävästi opiskelijan työskentelyä tai kehittymistä harjoittelujakson aikana. (Kallio, 2011.)

6. Johtopäätökset ja pohdinta

6.1. Tulosten tarkasteleminen

Keskeisinä tuloksina sisäisten haasteiden kohdalta nousi esille huomionarvoisena tuloksena opiskelijoiden sekä opiskelijaohjaajien yhteisen ajan määrä sekä opiskelijaohjaajan läsnäolon merkitys. Harjoittelujakso koettiin sujuvan kaiken kaikkiaan paremmin silloin, kun opiskelija oli saanut riittävän perehdytyksen harjoittelupaikasta tai omalta vastuuhjaajaltaan sekä siitä, mitä harjoittelujakso tulee pitämään sisällään (Kinnunen 2019). Lisäksi opiskelijat kokivat harjoitteluun saapumisen mukavampana silloin, kun he kokivat olevansa tervetulleita ja saivat lämpimän vastaanoton (Kinnunen 2019). Myös koko harjoittelujakson aikana vietetyn opiskelijan ja opiskelijaohjaajan yhteiseen aikaan käytetyn ajan merkitys oli tärkeää. Arvioinnin kannalta oli merkitsevää, että vastuuhjaaja on riittävän tietoinen opiskelijan kehittämisestä ja osaamisesta harjoittelujakson aikana, jotta hän kykeni antamaan opiskelijan osaamistasoon kohdistuneen aidon arvioinnin. Harjoittelujaksolle ei suositeltu myöskään ohjaajaksi henkilöä, jolla oli tiedossa tuleva loma tai paljon poissaoloja, sillä se vähensi huomattavasti opiskelija ja opiskelijaohjaajan yhteistä aikaa. (Kinnunen 2019.)

Lisäksi ohjaajan tuli kyetä tulkitsemaan opiskelijan henkilökohtaisia tarpeita ja osaamistasoa harjoittelujakson ajan (Kinnunen 2019). Tällä tavoin voidaan maksimoida opiskelijalle mahdollisimman spesifioitu harjoittelu, jossa hän pääsee oppimaan juuri niitä asioita missä hän tarvitsee harjoitusta. Opiskelijan riittävän työrauhan merkitystä korostettiin myös. Heillä tuli olla riittävästi aikaa kliinisten toimien suorittamiseen ja ohjaajan mahdollinen hoputtaminen koettiin lannistavaksi sekä motivaatiota laskevaksi.

Opiskelijan motivaation tärkeys nousi myös ylös keskeisistä tuloksista. Ohjaajat pitivät opiskelijoita pääsääntöisesti hyvinkin motivoituneina ja tämä koettiin positiivisena asiana. Motivoituneet opiskelijat olivat myös huomattavasti itseohjautuvampia sekä oma-

aloitteisempia. (Jääskeläinen 2009.) Ohjaajat kokivat tällaisten opiskelijoiden ohjaamisen huomattavasti helpompana ja vähemmän rasittavana (Kinnunen 2019).

Ulkoisina haasteina keskeisistä tuloksista nousi esille tekijä liittyen opiskelijaohjaajaan, hänen käytökseensä, tietämykseensä ja taitoihinsa liittyen ohjaukseen. Näillä onkin iso merkitys harjoittelun onnistumisen kannalta. Varsinkin opiskelijaohjaajan oma perehtyneisyys ohjaustoimintaan oli suuressa roolissa lähes kaikissa löydetyistä aineistoista. Tärkeimpänä huomiona ja suurimpana vaikutuksena ohjaamisen onnistumiseen vaikutti se, onko opiskelijaohjaaja perehtynyt ohjaustoimintaan jo ennen ohjauksen aloittamista, joko työnantajan velvoitteesta ja tai omatoimisesti. Ohjaustoiminta todettiin sekä opiskelijoiden, että opiskelijaohjaajien silmissä huomattavasti paremmaksi silloin, kun opiskelijaohjaaja on tietoinen, miten ohjauksessa toimitaan (Kinnunen 2019; Jääskeläinen 2009; Kukkola 2008).

Lisäksi ulkoisiksi haasteiksi luokiteltiin myös opettajan oppilaitoksen merkitys harjoittelujakson aikana. Opettajan aktiivinen kontakti harjoittelupaikkaan sekä opiskelijaan pidettiin hyvinkin positiivisena asiana. Kuitenkin lähes kaikki opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat olivat sitä mieltä, että yhteydenpito opettajan puolelta oli liian vähäistä. (Jääskeläinen 2009.)

Opiskelijaohjaajat olivat myös laajalti sitä mieltä, että opettajilla ei ole nykyään riittävää tietämystä, siitä mitä kliinisessä työskentelyssä oikeasti tapahtuu ja mitä kaikkea opiskelijan on mahdollista harjoitella harjoittelujaksojen aikana (Jääskeläinen 2009). Opettajan läsnäolo arviointitilanteissa korostettiin myös. Siitä oltiin kuitenkin kahta mieltä. Osa opiskelijoista pitivät opettajan läsnäoloa arviointitilanteissa positiivisena ja osalle se tuntui turhalta tai hankalalta (Leppäharju 2010.) Opiskelijaohjaajat pitivät opettajan läsnäoloa kuitenkin lähes poikkeuksetta positiivisena asiana (Jääskeläinen 2009).

Kolmantena päätuloksena huomioitiin harjoittelua edistäväksi koetut asiat. Täältä nousi myös esiin ohjaajan merkitys harjoittelujakson aikana. Ohjaajan ohjaustaitojen lisäksi tärkeänä seikkana on ohjaajan oma motivoituneisuus ohjaamiseen sekä oman osaamisensa arvostaminen. Opiskelijat tunnistivat motivoituneen ohjaajan riittävästä vastuun annosta opiskelijalle, opiskelijan kannustamisesta sekä riittävästä kommunikaatiosta heidän välillään. (Kinnunen 2019; Kukkola 2008; Leppäharju 2010.) Ohjaajat pitivät opiskelijaohjausta erittäin tärkeänä osana omaa työskentelyään (Jääskeläinen 2009; Leppäharju 2010). Lisäksi yhteistyö muun työryhmän sekä muiden opiskelijaohjaajien kanssa

pidettiin ohjausta vahvistava komponenttina. Monet ohjaajat kaipasivatkin systemaattista reflektointia muiden ohjaajien kanssa, jotta voisivat kehittää omia ohjaustaitojaan. (Kinnunen 2019.)

Työyhteisön merkitys oli suuressa roolissa tekemässä harjoittelujaksosta miellyttävää sekä opiskelijoiden, että opiskelijaohjaajien mielestä. Positiivisessa sekä opiskelijamyönteisessä työilmapiirissä opiskelijoiden oli helpompi kokea olevansa tervetullut ja tämä loi opiskelijoille itsevarmemman olon. Tämä myös edesauttoi harjoittelun onnistumista. (Kinnunen 2019.) Lisäksi opiskelijamyönteisessä ilmapiirissä opiskelijan on miellyttävämpi harjoitella myös muiden työntekijöiden kanssa, kuin oman ohjaajansa kanssa. Tällä tavoin opiskelijan on mahdollista oppia muidenkin henkilöiden työskentelytapoja ja soveltaa niistä itselleen sopivin työskentelytapa. (Jääskeläinen 2009; Takashi 2010; Kinnunen 2019.) Myös muiden hoitoalojen, kuin oman, hoitotoimiin tutustuminen koettiin laajentavan opiskelijan osaamista sekä tietämystä (Kinnunen 2019; Jääskeläinen 2009).

Kaiken kaikkiaan opiskelijat koettiin positiivisena asiana työyhteisölle lähes poikkeuksetta. Opiskelijoilla oli tuorein tietämys hoitosuosituksista sekä -käytännöistä ja heillä oli mahdollisuus harjoittelun aikana jakaa tätä tietoa koko työryhmälle. Opiskelijoiden teoreettinen tieto käytännöntyöstä koettiin olevan ohjausta helpottava tekijä. (Kinnunen 2019; Jääskeläinen 2009.)

Ohjatussa harjoittelussa opiskelijan on tärkeää olla valppaana tarkkailemassa kaikenlaisissa tilanteissa, vaikkei hän sillä hetkellä itse pääsisi toteuttamaan hoitotyön toimintoja. Ohjatussa harjoittelussa, kuten työelämässäkin työskennellään usein moniammatillisesti ja yhden potilaan hoitoon osallistuu usein sairaanhoitajan lisäksi ainakin lääkäri sekä vaihtelevasti fysio- tai toimintaterapeutteja ja muita erikoisairaanhoidon eri piirteisiin erikoistuneita sairaanhoitajia, kuten haava- ja infektiohoitajia. Siispä opiskeluaikana käytävät harjoittelut ovat oiva tilaisuus oppia, miten työskennellään moniammatillisesti ja miten ryhmässä työskentely edesauttaa potilaan parantumista ja kuntoutumista. Tieto muiden hoitoalan ammattikuntien toiminnasta onkin todettu lisäävän opiskelijoiden luottamusta muihin terveyden alan ammattilaisiin (Takahashi ym. 2010).

6.2. Luotettavuus ja eettisyys

Kirjallisuuskatsaus on laadullinen tutkimusmenetelmä ja sen luotettavuutta voidaan konkretisoida argumentaation avulla, eli esimerkiksi sen mukaan millaisia lähteitä katsauksen tuottamiseen on käytetty. Kirjallisuuskatsausta tai tutkimusta tehdessä on tekijän oltava tietoinen siitä, mitä hän tekee ja millaista tietoa hän tarvitsee omaa työtään varten. Lisäksi kirjallisuuskatsausta tehdessä on tärkeää, että työstä on laadittu riittävä suunnitelma, jonka pohjalta työtä on voitu rakentaa. Tämän avulla voidaan paremmin varmistua siitä, että tutkimusasetelma on oikeanlainen. (Tuomi – Sarajärvi 2017)

Opinnäytetyön eettisyyteen vaikuttaa aiheen valinta. Miksi ja ketä varten tutkimusta tuotetaan? Kenen ehdoilla tuloksia kerätään ja voidaanko tuloksia pitää luotettavina. Opinnäytetyötä tai mitä tahansa tutkimusta tuotettaessa on tekijällä vastuu tulosten oikeellisuudesta. (Tuomi – Sarajärvi 2017.) Tässä opinnäytetyössä käytettiin tutkitun näytön perusteella tehtyjä tutkimuksia, joten tutkimuksissa olleiden henkilöiden anonymiteetti on varmistettu. Työ on tuotettu opiskelijoiden sekä opiskelijaohjaajien kokemusten perusteella ja useampaan kertaan toistuneet kokemukset on nidottu yhteen. Tällä tavoin on voitu vahvistaa koetun tekijän merkitystä ohjatussa harjoittelussa. Työ on myös tuotettu opiskelijoille sekä opiskelijaohjaajille, jotka suorittavat ohjattua harjoittelua.

Opinnäytetyön luotettavuuteen vaikuttavat monet seikat, kuten esimerkiksi millaisia keinoja työn tekemiseen on käytetty, mitä tutkitaan ja miten tutkimusaiheet valitaan, mitä lähteitä työssä on käytetty ja millaisia tuloksia niistä voidaan kerätä. Tärkeimpänä voidaan kuitenkin pitää lähdekriittisyyttä, sillä se luo pohjan työlle. Lähteitä etsiessä pitää kiinnittää huomiota siihen, ettei löydetyt tutkimukset tai aineistot ole liian vanhoja, jota tieto voidaan olettaa olevan ajan tasalla ja että löydetyt lähteet käsittelevät opinnäytetyössä olevaa aihetta. (Tuomi – Sarajärvi 2017.)

Tässä opinnäytetyössä suurin osa tutkimuksista ja aineistoista on vain muutamia vuosia vanhoja, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Tietoa voidaankin pitää siis sen perusteella ajantasaisena. Lisäksi aihetta tutkiessa, on mielipiteet ohjauksen merkityksestä olleet hyvinkin samanlaiset jokaisessa tutkimuksessa. Lisäksi suurin osa tutkimuksista ja aineistoista on Suomeksi. Kolme tutkimusta oli kuitenkin Englanniksi ja näiden kääntäminen on suoritettu useampaan kertaan, jotta on voitu varmistua käännöksen oikeellisuudesta.

Luotettavuuteen on voinut lisäksi vaikuttaa se, että kaikki mielipiteet eivät esiinny samankaltaisina jokaisessa opinnäytetyössä käytetyssä aineistossa. Tärkeää on muistaa, että jokainen henkilö on yksilö ja jokaisella henkilöllä on omanlaisensa tarpeet ja kokemukset. Lisäksi koettuihin tekijöihin on voinut vaikuttaa opiskelijan ja ohjaajan kokemat ihmiskemiat.

Lisäksi tärkeää on, että tiedonhankinnassa on varmistettu tutkimuksissa ja aineistoissa olleiden henkilöiden anonymiteetti. Kenenkään henkilöllisyys ei saa paljastua tuloksia tarkastellessa. Lisäksi tutkimuksissa olleilla henkilöillä on oikeus tietää tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet, menetelmät sekä mahdolliset riskit siten, että he kykenevät ymmärtämään niiden merkityksen. Tärkeä osa on siis, että tutkimukseen osallistuneen henkilöt ovat tietoisia omista oikeuksistaan koskien omia tuloksiaan. Kenenkään tutkimukseen osallistuvan henkilön terveyttä tai hyvinvointia ei tule vaarantaa tutkimusta tehdessä. Lisäksi jokaisen osallistujan vastaukset ovat luottamuksellisia. Tutkimusta suorittaessa tietoja ei tule missään välissä luovuttaa ulkopuolisille ja ne tulee hävittää, tutkimustiedot kerättyä, oikealla tavalla. (Tuomi – Sarajärvi 2017.)

6.3. Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Työn tavoitteena oli tuottaa tietoa, jota opiskelijat sekä opiskelijaohjaajat voivat käyttää hyödyksi ohjattua harjoittelua suorittaessa. Työssä kerättiin laajasti tietoa ohjatussa harjoittelussa koetuiksi olevista haasteellisista tekijöistä sekä tekijöistä, jotka koettiin edistävän harjoittelua. Tulokset on jaettu haasteiksi sekä edistäviksi tekijöiksi, mutta lopullisia tuloksia muodostaessa, ei tulokset jakaudu aivan näin mustavalkoisesti. Osa haasteista jakautuu myös harjoittelua edistäviksi asioiksi ja toisinpäin. Esimerkiksi edistävät tekijät on voitu kokea haasteellisena suorittaa ohjatun harjoittelun aikana, vaikka niiden on koettukin edistävän ohjatun harjoittelun onnistumista.

Työssä saatiin nidottua yhteen monia yhteneviä tekijöitä ohjatun harjoittelun haasteista sekä edistäivistä tekijöistä. Osassa tekijöistä oli vahva opiskelijoiden mielipide, kun taas osassa ohjaan mielipide oli vahvassa roolissa. Lisäksi osaan tekijöistä saatiin kummankin osapuolen vahva kanta, joko vastaan, puolesta tai siten, että opiskelijat sekä ohjaajat olivat eri mieltä asiasta. Näin oli esimerkiksi opettajan osallisuuden merkityksestä ohjatussa harjoittelussa. Tuloksissa on kiinnitetty huomiota siihen, mitä yhtäläisyyksiä aineistoista on löytynyt sen sijaan, että eroavaisuuksia aineistojen kesken olisi korostettu

Tuloksissa päädyttiin kuitenkin siihen, että merkittävimpänä tekijänä harjoittelun onnistumisen kannalta on opiskelijan sekä ohjaajan välinen suhde sekä kommunikaatio. Opiskelijan ja ohjaajan väliseen suhteeseen on myös koettu vaikuttavan monet tekijät, kuten esimerkiksi kummankin osapuolen motivaatio harjoittelujaksoa kohtaan, työympäristö sekä tiedot ja taidot tulevaa harjoittelujaksoa sekä sen ohjaamista varten. Jotta harjoittelun aluksi luotavat tavoitteet oppimisen suhteen sekä arviointi tavoitteiden täyttymisestä voidaan käsitellä opiskelijaa ja ohjaajaa miellyttävällä tavalla, on kommunikaation heidän välillään toimittava.

Myös aiemmissa tutkimuksissa on käynyt ilmi opiskelijan sekä ohjaajan välisen suhteen merkitys koko harjoittelujaksoon. Sitä ei kuitenkaan pidetty merkittävimpänä tekijänä harjoittelujakson onnistumisen kannalta. Tässä opinnäytetyössä se nousi merkittävimmäksi tekijäksi, koska sen koettiin vaikuttavan harjoittelujakson onnistumiseen huomattavan paljon verrattuna muihin tekijöihin.

Onnistuneella harjoittelujaksolla on positiivinen vaikutus sekä opiskelijaan, ohjaajaan että koko työyhteisöön. Opiskelija voi saada harjoittelusta parhaimmillaan todella hyvän pohjan seuraavaa harjoittelujaksoa sekä tulevaisuuden työelämää varten. Seuraavaan harjoittelupaikkaan sekä työelämää siirtyminen on huomattavasti mukavampaa, kun pohjalla on hyviä ja opettavaisia kokemuksia.

Myös ohjaajalle sekä työyhteisölle on tärkeää harjoittelun onnistuminen. Haasteet ja vaikeudet, joita harjoittelujaksolla on koettu, voivat peilautua myös ohjaajalla sekä koko työyhteisöllä seuraaviin harjoitteluun tuleviin opiskelijoihin. Mikäli työyhteisöllä on negatiivinen kuva opiskelijoista, saattavat he olla turhautuneita opiskelijan tullessa harjoitteluun. Tällöin opiskelija voi kokea, ettei hän ole tervetullut ja tämä sen sijaan vaikuttaa opiskelijan kokemukseen harjoittelujaksosta.

Kaiken kaikkiaan harjoitteluun vaikuttavia tekijöitä on yhtä paljon, kuin harjoittelussa olevia opiskelijoita, ohjaajia sekä työyhteisön jäseniä. Jokainen opiskelija ja ohjaaja on omanlaisensa persoona ja kaikilla heistä on yksilölliset tarpeet, joita pitää yrittää lukea mahdollisimman hyvin. Yksilöllisten tarpeiden selvittämistä helpottaa hyvät kommunikaatio taidot. Tällä tavoin voidaan yrittää tukea harjoittelua edistäviä tekijöitä ja välttää haasteellisten tekijöiden muodostumista ongelmaksi harjoittelujakson aikana.

Lähteet

Cassidy, Simon 2009. Using counselling skills to enhance the confidence of mentors' decision making when assessing pre-registration nursing students on the borderline of achievement in clinical practice. *Nurse Education in Practice* 9 (5). 307-313. Luettavissa myös sähköisesti osoitteessa. <<https://www.sciencedirect.com.ezproxy.metropolia.fi/science/article/pii/S1471595308000954?via%3Dihub>> Luettu 12.9.2019.

Elliot, Chris 2017. Identifying and managing underperformance in nursing students: lessons for practice. *Brithis Journal of Nursing* 26 (3). 166-171. Luettavissa myös sähköisesti osoitteessa. <<http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=e7a432f6-f442-4ebe-9c83-17412dd320f3%40pdc-v-sess-mgr02>> Luettu 29.8.2019.

Halinen, Katrianna – Katajavuori, Nina – Ruohoniemi, Mirja – Virtanen, Viivi 2013. Arviointi oppimisen ohjaajana – asiantuntijuuden kehittämisessä. *Farmaseuttinen Aikakauskirja Dosis*. Verkkodokumentti. Päivitetty 24.6.2013. <https://www.terveysportti.fi/terveysportti/dlr_laake.koti?p_hakuehto=opiskelijan%20arviointi> Luettu 20.11.2019.

Hätönen, Heljä 1999. *Opiskelijan arviointi työssäoppimassa*. Opetushallitus. Hakapaino Oy, Helsinki.

Jääskeläinen, Liisa 2009. *Sairaanhoitaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana*. Pro gradu. Tampereen yliopisto. Hoitotieteenlaitos. Hoitotiede. Verkkodokumentti. <<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/80663/gradu03611.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Kallio, Suvi 2011. *Tavoitteena taitava sairaanhoitaja - Sairaanhoitajaopiskelijan oppiminen työharjoittelussa*. Pro gradu. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Verkkodokumentti. <<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/82524/gradu05020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Kalpio, Riitta 2000. *Hoitotyön oppiminen ja arviointi työharjoittelun aikana ammattikorkeakoulun sairaanhoitajakoulutuksessa*. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Verkkodokumentti. < <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/10238>>

Karjalainen, Asko 2001. Tentin teoria. Akateeminen väitöskirja. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Verkkodokumentti. <http://tievie.oulu.fi/arvioinnin_abc/liitetiedostot/tentin_teoria_vaitoskirja.pdf> Luettu 12.9.2019

Kinnunen, Anu 2019. Hoitotyön kliininen harjoittelu opiskelijamoduulina, sairaanhoitajaopiskelijoiden ja heidän ohjaajiansa kokemuksia opiskelijamoduulipilotista. Pro gradu. Itä-Suomen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Terveystieteiden opettajankoulutus. Verkkodokumentti. <http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20190311/urn_nbn_fi_uef-20190311.pdf>

Kujala, Johanna 2011. Opiskelukyvyn ja yhteisöllisyyden edistäminen korkeakouluissa. Opiskeluterveys. Duodecim Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim. Verkkodokumentti. <https://www.oppiportti.fi/op/ote00041/do?p_haku=ty%C3%B6harjoittelu#q=ty%C3%B6harjoittelu> Luettu 20.11.2019.

Kukkoa, Eliisa 2008. Sairaanhoitajan opiskelijaohjaustaidot sekä ohjaajakoulutuksen tarve ja hyöty hoitotyön ohjatun harjoittelun oppimisympäristössä. Pro gradu. Turun yliopisto. Hoitotiede. Verkkodokumentti. <<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/38564/gradu2008kukkola.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Lavonen, Kuutti 2009. Arviointi työvälteenä. Lasten ja nuorten kasvun tukeminen. Arvioinnista työvälteenä. Arvioinnin merkitys.16-19. Arviointimenetelmistä arviointiprosessiksi. Arviointimenetelmiä. 94-104. Juva: PS-kustannus. Opetus 2000 -julkaisusarja.

Leppäharju, Minna 2010. Sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaidoin arviointi opiskeluun kuuluvassa harjoittelussa. Pro gradu. Tampereen yliopisto. Hoitotyön opettamiskoulutusohjelma. Verkkodokumentti. <<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/81450/gradu04201.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Lång, Teea 2013. Sairaanhoitajien käsityksiä yhteispäivystyksessä tarvittavasta ammatillisesta osaamisesta. Pro gradu. Itä-Suomen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Verkkodokumentti. <https://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20130435/urn_nbn_fi_uef-20130435.pdf>

Luojus, Katja, 2011. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli, ohjaajien näkökulma. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Lääketieteen tiedekunta-Verkkodokumentti. <<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66696/978-951-44-8315-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y>>

Myllykangas, Marja – Manninen, Marjaana 1999. Oppimisen arviointi. Opetushallitus. Hakapaino oy, Helsinki. Verkkodokumentti. <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppimisen-arviointi>>

Niemi-Murola, Leila – Martikainen, Mika – Tarkkanen, Maija (toim.) 2019. Osaamisen arviointi erikoistuvan tukena. Lääketieteen aikakauskirja Duodecim. Saatavilla myös verkossa. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo15207>>

Puttonen, Johanna 2017. Sairaanhoidajan eettiset ohjeet. Sairaanhoidajan käsikirja. Verkkodokumentti: <https://www.terveysportti.fi/dtk/shk/koti?p_haku=eettiset%20ohjeet>

Sainio, Päivi – Salminen, Anna-Liisa 2016. Arvioinnin Prosessi. Kuntoutuminen. Duodecim Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim. Verkkodokumentti. <https://www.oppiportti.fi/op/ktm00109/do?p_haku=arviointi#q=arviointi>

Salminen, Ari 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasa: Vaasan yliopiston julkaisuja. Verkkodokumentti: <<https://docplayer.fi/94102-Mika-kirjallisuuskatsaus.html>>

Takahashi, Susan – Brissette, Sharon – Thorstad, Kelly 2010. Different Roles, Same Goal: Students Learn about Interprofessional Practice in a Clinical Setting. Nursing Leadership 23 (1). 32-39. Verkkodokumentti. <<https://www.longwoods.com/content/21727>>

Topo, Päivi – Autti-Rämö, Ilona 2016. Kuntoutumisen lähtökohdat. Eettiset näkökohdat kuntoutumisessa. Kuntoutuminen. Duodecim Oppiportti. Kustannus Oy Duodecim. <https://www.oppiportti.fi/op/ktm000/do?p_haku=ammatillinen%20osaaminen#q=ammatillinen%20osaaminen>

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2017. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Laadullisen aineiston analyysi: sisällönanalyysi. Laadullisen tutkimuksen eettisyys. Kustannusosakeyhtiö Tammi. E-kirja.

Vehviläinen, Sanna 2014. Ohjaustyön opas. Gaudeamus Helsinki University Press. Gaudeamus Oy. HYY Yhtymä.

Tutkimusaineiston analyysikehys

Nro.	Julkaisu, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus ja sisältö	Kohderyhmä (otos)	Aineiston keruu ja analysointi	Päätulokset
1.	Cassidy 2009: Using counselling skills to enhance the confidence of mentors' decision making when assessing pre-registration nursing students on the borderline of achievement in clinical practice. Englanti	Tarkoituksena keskittyä opiskelijan kliinisen osaamiseen käytännön taitojen perusteella. Lisäksi keskitytty ohjaustaitoihin sekä ohjauksessa tarvittaviin arviontikriteereihin ja niiden tulkitsemiseen.	1 opiskeilja 1 opiskelijaohjaaja, 1 asiantuntija, pohjalla Cassidyn aikaisempi tutkimus.	Teemahaastattelu, jossa seurattu opiskelijan ja opiskelijaohjaajan välistä vuorovaikutusta.	Artikkelissa selvitetty ohjaustaitojen käyttöä. Ohjaustaidot ovat tärkeä osa opiskelijan ohjausta ja niiden on oltava riittävän hienostuneet, mutta samalla riittävän suorat, jotta opiskelija ymmärtää oman oppimistasonsa.
2.	Elliot 2017: Identifying and managing under-performance in nursing students: lessons for practice. Englanti	Tarkoituksena selvittää opiskelijoiden sekä opiskelijaohjaajien osaamista ohjatussa harjoittelussa ja selvittää sitä asiantuntijalle.	Artikkelissa ei käy ilmi, kuinka monta opiskelijaa tai opiskelijaohjaajaa on haastateltu. Kummastakin puhutaan monikossa. 1 asiantuntija.	Haastattelumuotoinen, jossa opiskelijat sekä ohjaajat kertovat kokemuksiaan asiantuntijalle.	Keskeisinä tuloksina selvisi ohjaajien ja opiskelijoiden välinen suhde sekä siihen vaikuttavat tekijät. Lisäksi tuloksissa selvitettiin, sitä miten heidän käyttäytyminen toisiaan kohtaan vaikuttaa siihen.

3	Kalliola 2011: Tavoitteena taitava sairaanhoitaja - Sairaanhoitajaopiskelijan oppiminen työharjoittelussa. Suomi	Tarkoituksena selvittää, millaisena valmistuvat sairaanhoitajonopiskelijat näkevät ohjatun harjoittelun.	4 sairaanhoidon opiskelijaa	Teemahaastattelu. Haastattelut tehty keväällä 2009.	Keskeisinä pääaiheina tutkimuksesta selviää opiskelijan oman motivoituneisuuden ja oma-aloitteisuuden rooli ohjatussa harjoittelussa sekä ohjaajan merkitys ohjatusharjoittelussa.
4.	Jääskeläinen 2009. Sairaanhoitaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Suomi	Tarkoituksena on selvittää, miten sairaanhoitajat kokevat opiskelijaohjauksen ja minkälaiseksi he kokevat valmiutensa ohjaajina. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään minkälaista tukea sairaanhoitajat kokevat tarvitsevänsä opiskelijaohjauksessa.	8 sairaanhoitajaa.	Laadullinen tutkimus. Puolistrukturoitu teemahaastattelu. Haastattelu, johon osallistunut aina kaksi sairaanhoitajaa sekä haastattelijaa. Keväällä 2018.	Sairaanhoitajat kokevat opiskelijaohjauksena oleellisena osana työtään ja heidän mielestään ohjaamisen taso on ollut hyvää. He kaipaavat päivitystä nykyisen opetussuunnitelman kriteereistä ja tavoitteista.
5.	Kinnunen 2019. Hoitotyön kliininen harjoittelu opiskelijamoduulina, sairaanhoitajaopiskelijoiden ja heidän ohjaajiensa kokemuksia opiskelijamoduulipilotista. Suomi	Tutkielman tarkoituksena on kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden ja heidän ohjaajiensa kokemuksia opiskelijamoduulimallin mukaan toteutetusta kliinisestä harjoittelusta.	31 sairaanhoitajaopiskelijaa. 9 opiskelijaohjaajaa.	Kyselytutkimus. Kyselyt sisälsivät luokittelu- ja järjestysasteikollisia muuttujia sekä avoimia kysymyksiä. Syksyllä 2017 ja keväällä 2018.	Molemmat olivat sitä mieltä, että perehdytys osaston käytäntöihin vaikutti merkittävästi harjoittelun kulkuun. Toimintayksikön ilmapiirillä on merkittävä vaikutus harjoittelun kulkuun. Vastuuohjaajan rooli todettiin ratkaisevaksi opiskelijan osaamisen ja kehittymisen varmistamisessa.
6.	Leppäharju 2010. Sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskeleluun kuuluvassa harjoittelussa. Suomi	Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointia harjoittelussa.	116 hoitotyönopiskelijaa. Esitestauksessa ollut 17 hoitotyönopiskelijaa.	Kyselytutkimus. Analysoitu SPSS for Windows 15.0- tilasto-ohjelmaa apuna käyttäen. Faktorianalyysi.	Tutkimuksessa tultiin siihen tulokseen, että hoitotyön opiskelijoiden ammattitaidon arviointi on tärkeää ja se kehittää ammatillista kehittymistä. Arviointi on koettu pääosin hyvänä ja palaute on ollut monipuolista.

				Esitestaus suoritettu huhtikuussa 2009. Varsinainen tutkimusaineisto huhti-toukokuussa 2009.	Tavoitteiden merkitys arvioinnissa ei ole selkeää.
7.	Luojaus 2011. Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli, ohjaajien näkökulma. Suomi	Tutkimuksen tarkoituksena on luoda ja kuvata toimintamalli, jonka avulla kehitetään ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjausta ohjaajien näkökulmasta. Toimintamallin avulla voidaan jäsentää ja kehittää ohjaajien toimintaa opiskelijaohjaajina.	Viisivaiheinen. Lopullisesti tutkimukseen osallistui 615 opiskelijaohjaajaa, joista 274 palautti lomakkeen: 201 iterventioryhmän ohjaajaa. 73 vertailuryhmän ohjaajaa.	Interventiotutkimus. Tavoitteena saada ammattitaitoa edistävä harjoittelun ohjauksen toimintamalli. Toteutettu vuosien 2005-2008 aikana.	Tutkimuksessa opiskelijaohjaajat kokevat omat ohjaustaitonsa kohtuullisiksi. Lisäksi todettiin, että tavoitteellinen ohjaaminen on ammatillisen kasvun ja kehityksen perusedellytyksiä ammattitaitoa edistävässä ohjatussa harjoittelussa. Tutkimustulosten mukaan ohjaajilla on koulun sekä opiskelijoiden laatimien tavoitteiden tuntemisessa ja niiden ymmärtämisessä on kehittämisen varaa.
8.	Takahashi ym. 2010. Different Roles, Same Goal: Students Learn about Interprofessional Practice in a Clinical Setting. Kanada	Tutkimuksessa käydyn ohjelman on tarkoitus tukea opiskelijoiden ymmärrystä asiantuntemuksesta sekä kehittää kliinistä asiantuntemusta yhdessä muiden sairaanhoidon toimialojen kanssa.	2 fysioterapiaopiskelijaa/kevät 2 toimintaterapiaopiskelijaa/kevät 2 sairaanhoidonopiskelijaa/kevät	Ohjelma käyty ensimmäisen kerran keväällä 2006, toistettu keväällä 2007 ja 2008.	Ohjeet ja keskustelut loivat opiskelijoille mahdollisuuden keskustella eri ammattikuntien monimutkaisuudesta. Lisäksi se auttoi heitä kuvaamaan omaa ammattiaan. Todettiin myös, että tehokas ryhmätyö johtaa parannettuun viestintään.

9.	Kukkoa, 2008. Sairaanhoidajan opiskelijaohjaustaidot sekä ohjaajakoulutuksen tarve ja hyöty hoitotyön ohjatun harjoittelun oppimisympäristössä. Suomi.	Tutkimuksessa selvitetään sairaanhoidajan ohjaustaitoja sekä koulutuksen tarvetta ja hyötyä.	93% sairaanhoitajia 6% kättilöitä 23-61 vuotiaita	Puoli strukturoitu kyselylomake. Aineisto kerätty vuoden 2007 ja 2008 aikana.	Tutkimuksessa selvisi pääaiheena, että ohjaukseen perehtyneillä ohjaajilla oli huomattavasti paremmat ohjaustaidot, kuin ohjaajilla, jotka eivät olleet perehtyneet opiskelijan ohjaamiseen.
----	---	--	---	--	--

